

Valentinu Putancu

*o osamdesetoj obljetnici života,
šezdesetoj obljetnici znanstvenoga rada i
o polustoljetnoj djelatnosti u Institutu
ovaj svečani broj RASPRAVA
posvećuju djelatnici i suradnici
Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*

Valentin Rutenov

VALENTIN PUTANEC

o 80. obljetnici života i 60. obljetnici znanstvenoga rada

- Sadržaj:
- I. Skica za portret
 - II. Život
 - III. Djela i djelatnost

I. SKICA ZA PORTRET

Čast mi je pisati o svojem institutskom kolegi, suradniku, istaknutom znanstvenom radniku Valentinu Putancu u povodu njegovih visokih obljetnica: 80. godišnjici života, 60. godišnjici znanstvenog rada i 50. godišnjici neprekinutog rada u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje. U tom Institutu proboravio je burno vrijeme, koje se odražavalo u mijeni institutskog imena kad se pridjev hrvatski za naziv jezika nije službeno navodio (Institut za jezik i književnost - 1948., Institut za jezik - 1952; Zavod za jezik - 1977.). Putančevi mlađi suradnici, učenici i prijatelji pokrenuli su ovaj Zbornik radova njemu u čast, a meni je čast što su me izabrali da zbornik uredim i napišem uvodno slovo o svečaru.

Valentin Putanec - kroatist, romanist, balkanolog, indoeuropeist, etimolog, kajkavolog, jezični teoretičar, onomastičar, leksikolog i leksikograf, istraživač hrvatske kulturne prošlosti, osobito u vezi s hrvatskim prvotiskom, prvom hrvatskom tiskarom i hrvatskim inkunabulama, pisac povijesti hrvatske leksikografije i istraživač rada hrvatskih leksikografa, a i samozatajni proučavatelj hrvatske riječi. Neizbrojivi znalci francuskog jezika u nas poznaju ga već desetljećima po izvrsnom *Francusko-hrvatskom rječniku*, a oni mlađi i u nekoliko sveopsežnijih izdanja. Šezdeset godina neprekidno i plodno prisutan je u hrvatskom jezikoslovlju.

Njegova ustrajnost, brojnost i kakvoća njegovih radova, unatoč njegovoj skromnosti, bila je uočena. Nositelj je svih znanstvenih zvanja, već 30 godina i onog najvišeg - znanstvenog savjetnika. Već 20 godina član je suradnik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Već 10 godina je umirovljenik bez znanstvenog mira. Punih 60 godina na brazdi hrvatskog jezikoslovlja.

Dolazio je u doticaj s velikanima lingvistike 20. stoljeća: sa Stjepanom Ivšićem (1884-1962), s Andréom Vaillantom (1890-1977), s Antunom Mayerom (1883-1957), s Henrikom Barićem (1888-1957), sa Stjepanom Pavičićem (1887-1973), sa Stjepanom Musulinom (1885-1969), s Mirkom Deanovićem (1890-1984), s Blažom Jurišićem (1891-1974), s Ljudevitom Jonkeom (1907-1979), s Vjekoslavom Štefanićem (1900-1975), osobito mnogo s Petrom Skokom (1881-1956), a najviše dakako s riječima. S njima neprekidno. Postao je već davno 1939. godine zatočenikom hrvatske riječi i u njihovu sužanjstvu ostao je do danas. I danas. Punih 60 godina!

Valentin Putanec i dandanas dolazi svako jutro na rad u Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Sjeda za svoj uvijek isti stol, okružen i skriven stogovima knjiga uokolo. Tako mu je tu proteklo pola stoljeća života i samoprijegornog rada. Bio je 25 godina suradnik, a potom i prireditelj Skokova *Etimologijskog rječnika*. Izradio je, sa suradnicima, IV. knjigu toga rječnika. To su *KAZALA*, najobilnija poklada hrvatskih riječi, i svih drugih riječi skupljenih i razvrstanih po jezičnim pripadnostima u jednoj knjizi. Suurednik je *Leksika prezimena Hrvatske* s izvrsnim, teorijski fundiranim predgovorom, koji je nazvao *Esej o jezičnom znaku i onomastici, te antroponimiji u Hrvatskoj* (1976). Taj *Leksik prezimena*, kakav nije izradila nijedna druga slavenska antroponimija, slavenska je znanost o imenima nazvala grandioznim djelom hrvatske antroponimije. Suautor je *Retrospektivne onomastičke bibliografije* (1987), najopsežnijega takva djela u slavenskoj onomastičkoj literaturi. Pisao je o leksikografiji i jedan je od najboljih poznavatelja povijesti hrvatske leksikografije. Otkrivao je glagoljicu na hrvatskom sjeveru. Tragao je, i još uvijek traga, za mjestom tiskanja hrvatskoga prvotiska: od Modruša do Kluža. Istraživao je starofrancuske rukopise srednjega vijeka koji se nalaze u Hrvatskoj. Pisao je o velikanima hrvatske jezične prošlosti, o kajkavskoj povijesnoj i suvremenoj filologiji, o monogramizaciji latinice. Pisao je o hrvatskim glosama u Radonovoj

Bibliji (IX-X. st.), što je vrlo značajno za povijest hrvatskog bogoslužja na hrvatskom sjeveru. Iznio je originalna rješenja o porijeklu i putovima Čedadskog četveroevanđelja. Pisao je nekrologe zahvalnosti ljudima s kojima je radio i od kojih je učio. Radio je na više razboja. Radio je mnogo, ustrajno, stalno. Gotovo sa zanosom.

I danas tako radi.

U žarištu su njegova zanimanja *riječ* i *ime* s gledišta postanja. Mnogi su od tih radova trajna vrijednost hrvatskog jezikoslovlja. Njegova erudicija, oštromumni zapažaji, originalna rješenja, ali i neukrotiva fantazija, nose katkad subjektivnu notu i draž nekonvencionalnog. Etimologije: *Aržano, Brtonigla, Krbava, Lika, Zrin, Bač, Sisopa, Lošinj, Krmpote, Iž, Omiš, Sinj* i druge (neke još neobjavljene) doista su smjela i izazovna rješenja, uvijek poticajna. Neka neće zastarjeti, a mnoga pobuđuju na dalja istraživanja. S godinama je žar Putančeva znanstvenoga zanimanja uronjen u daleku jezičnu prošlost, gdje obavijesti o jezicima blijede, a potvrde nose biljeg nesigurnosti. Njegova se mašta tada razigra, a rješenja postaju neodoljivo izazovna.

Stoga za neka Putančeva etimološka rješenja možemo tvrditi da su trajna poklada hrvatske etimološke znanosti, a za neka je teško dati dijagnozu hoće li ostati etimološki prihvaćena. Ali tako je uvijek kad se ide u daleku jezičnu prošlost gdje su obavijesti i potvrde manjkavi, tako je uvijek u etimologiji, jer nam ona ne kazuje uvijek od čega je što, nego nam često govori i od čega bi što moglo biti.

Putančeva brazda na njivi hrvatskoga jezikoslovlja po svemu tome je prepoznatljiva, zanimljiva i nesvakidašnje plodna.

Neizmjereno su poticajne Putančeve ekspertize, usputna rješenja zamršenih jezičnih, grafijskih, tekstoloških, etimoloških problema koje je nesebično nudio mladima (i drugima) kad su mu se obraćali (i još mu se uvijek obraćaju) za pomoć. Taj nestor našega jezikoslovlja, taj "pokretni spomenik" u Institutu za hrvatski jezik i jezikoslovlje izaziva udivljene simpatije i zahvalnost svih suradnika i svih drugih koji su mu se obraćali za savjet i pomoć, svih onih koji ga cijene i koji su mu spremno poslali priloge za ovaj svečani zbornik njemu u čast.

Njegov rad skriven u mnogobrojnim stručnim i strukovnim časopisima i zbornicima bio je ipak zapažen. Valentin Putanec dobio je poodavno republičku nagradu "Božidar Adžija" (1976) za uspješnu

znanstvenu djelatnost, a odnedavno i odličje Reda Danice hrvatske s likom Ruđera Boškovića (1996) kao priznanje za svoj znanstveni opus.

To je skica za znanstveni portret Valentina Putanca.

II. ŽIVOT

Valentin Putanec rodio se 2. listopada 1917. godine u Krašiću. U to selo doselio mu se otac Valentin oko 1900. iz Huma na Sutli i otvorio kovačnicu. Taj doseljeni kovač sa Sutle oženio se ubrzo Barbarom Požeg iz obližnjeg Pribića. Mlada doseljenička obrtnička obitelj osnovala je svoj dom i izrodila šesnaestero djece. Valentin (Tine) bio je de-seto dijete te vrlo brojne obitelji. Živjelo se teško. Živjelo se od očeva rada između vignja i nakovnja. Trebalo je prehraniti tu golemu obitelj. To je činio otac, koji na žalost nije imao vremena za djecu. Jednom mi je Valentin Putanec pričao s time u vezi zgodu koja se odigrala kada je on kao nagrađeni "glumac" nakon neke predstave u pučkoj školi polazio zajedno s drugim učenicima na nagradno putovanje željeznicom prema Sušaku na more. Otac je znao da je među nagrađenim đacima i njegov sin pa je prilikom odlaska sina iz kuće, misleći da bi on mogao biti taj nagrađeni "glumac", želio i on sinu dati neki novčić za put. No, prije nego mu je dao novac, upitao ga je ipak: "Mali, a kak se ti zoveš?". Toliko je naime djece taj kovač morao hraniti a da nije sve ni poimeno- nično znao. Majka ih je poput kvočke držala na okupu i on se sa sjetom sjeća toga ranog djetinjstva u kojemu je bilo mnogo toga uskraćeno, ali nikada ljubavi i neke zaigrane, neobjašnjive radosti. On i danas tvrdi kako je imao radosno djetinjstvo.

Otac je umro 1928. godine. Umro je rano (sa 58 godina). Ostavio je za sobom suprugu i dvanaestero djece. Od njih je danas živo još pe- tero. Tada su nastupili teški dani u kovačevoj kući krcatoj djece bez hranitelja. Valentin je već išao u četvrti razred pučke škole. Učiteljica, koja je još danas živa (!), sjeća ga se kao bistrog djeteta koje je uvijek nešto zapitkivalo. Otvoren, radoznao kao svaka nadarenost. I mjesni župnik uočio je talentiranost toga dječaka. Godine 1927. za vodokrs- nog blagoslova kuća ("križec") župnik se pri blagoslovu njihove kuće u krugu tolike djece obratio kovaču Valentinu i majci te im rekao kako to dijete treba poslati na škole. Iduće godine njihova je majka obudov- jela. Siromaštvo je zavlдалo domom Putančevih, a ona je pamtila

župnikove riječi i smatrala se obveznom poslati Valentina na škole. Stariji brat koji je izučio "kovačiju" preuzeo je kovačnicu, a gotovo sva braća morala su odlaziti svijetom trbuhom za kruhom. Danas ih ima u Krašiću, Zagrebu, Beogradu, Ozlju, Karlovcu, Velikoj Gorici, po Australiji i po Americi. Krašićkom nadcestaru iznajmili su dio kuće i tim se novcem jedno vrijeme školovao Tin. Prva četiri razreda klasične gimnazije Valentin je završio kod varaždinskih fratara, četiri druga u sjemeništu u Zagrebu. Profesori su mu bili Mate Ujević (hrvatski), Petar Grgec (grčki i latinski), Slavko Šarić (francuski), Janko Raznožnik (matematika). Bio je, sjeća se, u višim razredima izvrstan matematičar i imao je dara za brzo učenje. Ljetne praznike 1936. proveo je kod starijega brata u Bihaću. Sprijateljio se s vršnjakom iz Zavalja. Otišli su jednoga dana pješice na Plitvice. Tad je zaradio prehladu, počelo je kašljanje. Otvorile su se kaverne. Tuberkuloza, koja je prijateljevala sa siromaštvom i neuhranjenošću, vezala ga je uz krevet. Njegov ga je župnik smjestio u Bolnicu sestara milosrdnica u Zagrebu. Tamo je proboravio deset mjeseci. Liječio se i učio. Pripremao se za završni razredni ispit, položio ga je s izvrsnim uspjehom i bio oprošten od mature. Bilo je ljeto 1937. Rekonvalescent, bez skrbnika koji bi ga svjetovao u izboru studija, mladi abiturjent upisuje ono što mu je bilo najlakše: francuski jezik i književnost, latinski jezik s povijesnom gramatikom, indoeuropski jezik i hrvatsku književnost. Neredovito polazi predavanja, jer je bio prezauzet instrukcijama. Sam se izdržavao. Sjemenišni duhovnik preporučio ga je Katoličkoj akciji u čijim je prostorijama boravio (1937-1941), čistio ih i pospremao. Hranio se besplatno u menzi koju su držale časne sestre sv. Vinka, a onda je 1938-1939. u okviru Katoličke akcije i sam organizirao menzu (30-tak studenata), u kojoj je bio dobavljač, skupljač prinosa, ekonom, upravitelj i abonent. Radio je sve da preživi, završi fakultet i dobije posao. Mislio je isprva, poput mnogih studenata, završiti studij i živjeti kao profesor. Onda ga je zaokupila znanost. Tražio je uvijek više. Nakon diplomiranja 1941. upisuje opću slavistiku i talijanski. Nekoliko godina zatim polazi tečajeve iz dijalektologije i onomastike, a pri Akademiji još i tečajeve iz glagoljičke, ćiriličke i latiničke paleografije koju su predavali profesori M. Barada, V. Štefanić i V. Mošin. Želio je postati potpun jezikoslovac. Taj impuls strasti, kako je jednom zapisao, da sve riješi odmah i do kraja, "okužio" ga je već tada i ne pušta ga ni danas u devetom deset-

ljeću života. Već 1939. godine počeo je istraživati zapis na kipu "svete Jane" u Krašiću. Bilo je to, dakle, prije 60 godina. Odonda do danas, punih šest desetljeća, pije s vrutka tih znanstvenih znatiželja. I nikako da utazi žeđ.

Diplomirao je 1941. godine s izvrsnim uspjehom.

Prvo suplentsko mjesto bilo je na senjskoj gimnaziji, a već u jesen 1941. premješten je u Zemun. U Zemunu je mladom profesoru u podstanarskoj sobi neke Njemice bilo hladno da se je i voda smrzavala u laboru. Hranio se u nekoj jeftinoj srpskoj gostionici. Ondašnjih grahovitih juha sjeća se živo i sada. S učenicima je na hodniku pričao o humanizmu, o kompromitiranom moralu u tom podivljalom vremenu. Putanec je uvijek bio otvoren, u govoru bez zadržke, bez zlih primisli i bez misli o posljedicama takvih otvorenih istupa. Takvoga znam već 35 godina. Mnoge od tih godina proveo sam s njim u istoj institutskoj sobi i radio na istim poslovima.

U Zemunu se pobojao da bi se znaci preboljele sušice mogli pojaviti ponovno. Uvjeti da to spriječi i da se izliječi bili su tamo minimalni. Putanec napušta službu, što je bio prekršajni čin za koji se u to doba išlo pod prijeki sud. Vratio se u Zagreb, bez sredstava i namještenja. Obnavlja 1942. poznanstvo s prof. S. Ivšićem, koji se kao rektor Sveučilišta sjećao nekadašnjeg "menzačkog upravitelja". On ga je namjestio u Hrvatski izdavački bibliografski zavod (HIBZ). Postao je tako prvi djelatnik budućega *Rječnika hrvatskoga jezika*, koji se tada u HIBZ-u počeo stvarati. Do godine 1948. skupljeno je bilo više od 60.000 listića.

Profesor P. Skok, koji je bio 1941-1945. zasnovao svoj budući "Etimologijski rječnik", zapazio ga je već za studija. Predlagao ga je za asistenta, kasnije i za profesora romanistike na Skopskom i Sarajevskom sveučilištu. Putanec je već bio zasnovao obitelj i nije mu se više odlazilo iz Zagreba. Završilo je tako da je bio s rječničkom građom iz HIBZ-a, koja je na nagovor M. Krleže bila ustupljena Akademiji, prešao u Akademiju, tj. u institut HAZU, koji se tada zvao Institut za jezik i književnost. Tu je građu kasnije iskoristio J. Benešić za svoj, na žalost, još nedovršen *Rječnik hrvatskoga književnog jezika*.

U Institut za jezik došao je Valentin Putanec 1. svibnja 1948. Već iduće godine 1949. započela je suradnja sa Skokom na njegovu *Etimologijskom rječniku*. Putanec je na tom rječniku radio sve do

Skokove smrti 1956., a zatim do objave rječnika, koji je ostao u rukopisu na karticama. Putanec je nadzirao prijepis, uspoređivao ga s originalom, priredio tekst za objavljivanje. Taj rad nadgledali su Lj. Jonke i M. Deanović. Djelo je objavljeno 1971-1974. Putanec je, kako je već rečeno, izradio plan "Kazala" i redigirao ih kao četvrtu knjigu toga rječnika, bez koje bi knjige Skokovo djelo bilo teško uporabljivo.

Doktorirao je, usput, godine 1950. tezom o povijesti francuske leksikografije u Hrvata, Srba i Slovenaca (objavljeno 1952.). Ta privrženost francuskoj leksikografiji urodila je paralelno i nizom izdanja izvrsnoga *Francusko-hrvatskog rječnika*.

Godine 1977. izabran je za člana suradnika HAZU. Radio je poslove na prevođenju referalnoga međuakademijskoga časopisa *Bulletin scientifique* do 1978. godine. Vodio je Odjel za onomastiku, leksikografiju i gramatiku. Zasnovao je i vodio terenska toponomastička istraživanja u Prigorju, nadzirao rad nad ispisom prezimena po popisu pučanstva iz 1948. godine za budući *Leksik prezimena Hrvatske*. Bio je urednik *Dopuna Akademijina rječnika*. Pisao referate za mnoge kongrese i specijalizirane znanstvene skupove. Rijetko je prebivao na tim skupovima. Nije volio putovati ni terenski istraživati. Počeo je i uglavnom ostao kabinetni radnik. Ustrajan, marljiv, čio. Onda i danas.

Umirovljen je 1987. Ali se u njegovu radu ništa nije promijenilo. Istraživalački nemir i znanstvena radoznalost ne napuštaju ga.

Sreća je bila s njim surađivati i raspravljati. Korisno je bilo i onda kad se s njime nismo slagali i kad mu svako etimološko rješenje nismo odobravali. Uvijek su to bila, i danas su, poticajna druženja.

III. DJELA I DJELATNOST

Valentin Putanec ogledao se na nekoliko filoloških i lingvističkih razboja. Tematski bismo ih mogli razvrstati u ove skupine:

A. Starofrancuski jezik i književnost, franko-talijanska književnost, francusko-hrvatska leksikografija (i galicizmi)

Započeo je svoj rad francusko-hrvatskim filološkim vezama. Već godine 1948. prikazuje hrvatsku gramatiku i mali hrvatsko-francuski

rječnik Paula Pierrea (9). Zatim je objavio (teza, 1952) knjigu o francuskoj leksikografiji na hrvatskom ili srpskom i slovenskom jeziku do 1914., s bogatim bibliografskim priložima (7,14). Ta romanska tematika uvela ga je u proučavanje starofrancuskih tekstova koji su bili pronađeni u Zagrebu (17,18). Analizirao je starofrancuski tekst "Livre d'Enanchet" (24), te zagrebački unikat, starofrancusku satiru o Lyonskom koncilu 1274. prema zagrebačkom kodeksu MR 92 (40). Dao je prikaz galicizama u našem jeziku (169). Radio je mnogo na francusko-hrvatskoj leksikografiji. To su oni njegovi rječnici poznati svakome koji se u posljednjih četvrt stoljeća susretao s francuskim jezikom (106, 143, 186, 189, 217).

B. Hrvatska leksikografija

Pisao je o Vrančićevu rječniku (5), a 1971. izradio je njegov "Hrvatsko-latinski rječnik" postupkom obrata (87, 199), analizirao je hrvatski leksik tog rječnika (89). Za "Enciklopediju" je napisao vrlo sažet a iscrpan prikaz o leksikografiji kod Hrvata, Srba i Crnogoraca (41, prošireno 201). Obradivao je starija leksikografska djela kao npr. rječnik Blaža Tadijanovića (121). Upoznao nas je s talijansko-hrvatskim i hrvatsko-talijanskim rječnikom P. L. Valentiana iz 1527. godine (123), te malim diferencijalnim hrvatsko-slovenskim rječnicima iz XVI. stoljeća (124). Posebno se zanimao za "Zvanik talijansko-hrvatski" iz godine 1655., 1704., 1737. i 1804. (126, 178). Prikazao je Hauszerov "Hrvatsko-njemački rječnik" iz 1858., namijenjen školama u Gradišću (187). Prikazao je aneksne rječnike u djelima Š. Budinića i I. Bandulovića (141). Analizirao je Stullijeve rječnike s obzirom na Akademijin rječnik (158) i Lanosovićeve rukopisne rječnike (159). Pisao je o hrvatskim leksikografskim izdanjima od XVI. do XIX. stoljeća u Varaždinu i okolici (181), o poliglotnom arapsko-perzijsko-grčko-srpskom i arap.-perz.-grčko-hrvatskom rukopisnom konverzacijskom priručniku s konca XV. stoljeća u Carigradu, iz kojega je mladi car učio jezike zemalja kojima je vladao (192). Upozorio je na luteransko-protestantski biljeg Vrančićeva rječnika na temelju raščlambe molitve "Zdravo, Marijo" (197). Ocijenio je značenje hrvatskih rječnika D. Parčića za hrvatsku filologiju zbog ugledanja na hrvatsku filološku tradiciju, kad su putovi hrvatskoga jezika početkom XX. stoljeća pošli drugim smjerom

(210, 212). Priredio je 1992. povijest naše leksikografije iz 1962. kao "Priručnik za proučavanje povijesti leksikografije" (201), sabravši u nj svoje golemo leksikološko i leksikografsko iskustvo iz toga područja.

C. Etimologija

Dao je historijat etimološkog proučavanja u nas iz vremena prije pojave Skokova djela (110, 134, 166, 168, 170, 177, 198). Najuočljiviji biljeg znanstvenoga opusa V. Putanca daju njegove etimološke studije i zabilješke. Pisao je o nazivu vina *opolo* koji se kao grecizam našao i u Južnoj Italiji (Magna Graecia) (49). Objasnio je riječ *poguslo* iz grobnog natpisa u Ohridu, 1379., te umjesto dotadašnjih tumačenja da je riječ o Ostoji "guslaru", objasnio ju je kao grčku titularnu riječ *apoglossēs* "u puku nazvan" (56). Objasnio je porijeklo glagola *plijeniti* "osvajati, očarati" (132). Protumačio je neobjašnjenu srednjovjekovnu latinsku riječ *plebs* "župa" koja se spominje u vezi s ponuđenim biskupijama Grguru Ninskom, u kojima "imaju mnogo naroda i *plebija* (= župa)", usp. anno 928: *ecclesiae... populatae et plebium copiam habentes* = biskupije... napučene i s dostatnim brojem župa. Putanec u toj riječi vidi značenje "župa, župna crkva", kako je to bilo na sjevernotalijanskom području (: *pieve*) prema *plebanus* > *plovan*, *plovanija* (137).

Naziv *bikla* "piće sačinjeno mješavinom crnoga vina i tek umuzenog kozjeg mlijeka" objasnio je prema apeninskom lat. *burrana* (> *burrica* > *būrka* > *birka* > *bikla*, 173). Dubrovački *krilat* "uskršnja svijea" protumačio je iz potvrđenog lat. *cer[eus] + laud[um]* > *cerlat* > *krēlat* > *krilat*. Ženidbeni termin *nastačilo* / *stačel* / *pustačelo* i sl. izvodi od grčkog ἐπιστάτης (> *epistatellu* > *pistatelu* > *pustačelo* "nadzornik"), a u srodnim likovima *vidulica* / *vidalica* / *vijulica* / *fidulica* zapaža grecizam διαυλός "diple" (*diaulu* > *diul* > *divul* i metatezom *vidul-*) (184). Glagolske likove latinskoga porijekla *datati* / *zdatati* "sastaviti, spjevati" prati od Marulića preko Kavanjina do naših dana u čakavštini (160, 195). Pokušao je objasniti sinonime koji znače "krunicu": 1. *brojanice* (: broj), 2. *čislo*, 3. *kraliješ* / *krališ* / *krliješi* (< lat. *calix*, s rotacizmom *ă* > *r*), 4. *rozarij* / *luzarij* i sl. (: lat. *rosarium* "ružin vrt"), 5. *patrice* (: lat. *pater noster*), 6. *sotijer* (: tal. *salterio* < lat. *psalterium*), te 7. *koznoce*, koju je riječ protumačio kao avarizam *qoz* / *quz* "orah", a sačuvala se u uporabi do danas na Krku (203).

Bavio se matematičkim terminom *olina* "veličina" (204), rječju *muzej* u Vitezovića, gdje ta riječ znači "znanstveni institut" (205), te izrazom *ljaraman / ljarman* (< alb. *laramán* "šaren" ili < *[pa]ljarman < [pa]l*aioromanos*), a označuje islamiziranog katolika koji potajice čuva i prakticira svoju kršćansku vjeru u tursko doba (208). Protumačio je riječ *šćavet* i njegove sinonime u hrvatskom jeziku ("tumač, lekcija, misal"), tvorbe sa *-bran* u složenicama tipa *kišobran*, hrvatsko-slovensko prezime *Štajduhar* (: Staudacher), te šibensko-rapsko prezime *Armolušić* (: [sanctus] *Hermolaus*) (215). Iz doba postanka zagrebačke biskupije objasnio je termin *idolatrija* suprotstavljajući se mišljenjima da se njime u Felicijanovoj ispravi iz 1134. htjelo reći da stanovništvo tog područja u 11. st. nije bilo evangelizirano već pogansko (218).

Objasnio je osobno ime biskupa *Sigindinusa* iz 1102. godine (: **Secundinus* < *Secundus*), koji je bio imenovan zagrebačkim biskupom, te raspravlja o kroatizmima (XI-XII. st.) zapisanim na marginama Radonove Biblije (218). Zanimljiva su objašnjenja riječi *leptir* i *vukodlak*. Prvu vezuje s balkanizmom *upir* (< *lupūriu* "vampir"), a *vukodlak* objašnjava sličnim ekvivalentom u grčkom *λυκάναθρωπος*, germ. *Werwolf*, te bi slavenska riječ *vukodlak* imala ovakav razvitak: **vilkokeloveku* > **vilkoklek*, te promjenom *ē* > *a* > **vilkoklak* > (*kl* > *dl*) *vukodlak* (221). Zanimljivi su etimološki prinosi riječi *avet* i *vrlet*, apelativa i toponima *tabarina / Tabarina* te postanak riječi *oluja* (219). Objasnio je riječi *začinjavac*, *začinka* u značenju "pučki pjevač", grčku riječ *ozoja / ožoja* u značenju "vrlo, suviše, mnogo", hrvatski termin *rječnik* (: *slovník*, *slovar* i sl.), te riječ *zvanik* "rječnik", koju smatra kalkom prema tal. riječi *vocabulista* u značenju koje ima u XV. stoljeću u Veneciji "jezični vodič" (225), neobičnu lenizaciju tipa *kazeta*, *bazen* (133) i povijest jezičnih termina *rječnik*, *točka*, *pravopis* (117, 225). Pisao je i o novijim hiperjekavizmima u hrvatskom standardu (50), a tu su već fonološki problemi.

D. Onomastika

Kao dugogodišnji Skokov suradnik, V. Putanec se i u izboru tematike ugledao na svojega učitelja. Stoga je njegov onomastički opus golem i značajan. Na prvom mjestu valja istaknuti *Leksik prezimena Hrvatske*, koji je Putanec uredio zajedno sa Šimunovićem, te napisao

uvodnu studiju o vlastitim imenima i specijalno o antroponimima (112), i veliki priručnik *Retrospektivna onomastička bibliografija (hrvatska i srpska) od najstarijeg vremena do godine 1975.* (172), zajedno sa P. Šimunovićem. Oba ova kapitalna djela hrvatske onomastike, kako je već rečeno, predstavljaju opsegom najveća i sadržajem najcjelovitija djela u slavenskoj onomastici. Stručni prikazi to su već istakli.

Putančeva djela iz hrvatske antroponimije sitniji su prilozi kao što su primjerice tip imena *Vrbora* (30). Objasnio je otkud je A. Kovačić ("Među žabari", 1886.) preuzeo prišvarak *Žabari* za Karlovčane (34). Izveo je uspješno etimologije antroponima *Baromić* i *Žuvela* (37). Pisao je o hrvatskim imenima stranog porijekla u nultoj afektivnosti (76). Istražio je porijeklo Varaždince Pergošića (iz Moslavine), dokazavši organsku kajkavštinu i njezin *stariji* književni početak upravo u djelu Ivana Pergošića (113). Objasnio je porijeklo prezimena poznatoga glagoljaša biskupa Šimuna Kozičića Benje (: *bovina*) (202). Napisao je rad o prezimenima i toponimima *Aržana* (226) te o "avarskim" prezimenima u Dobrinjštini na Krku (*Fanuko, Sršić, Strčić, Šop, Uravić*) (222). Zanimljive su pretpostavke koje iznosi V. Putanec za *Čedadsko četveroevandelje* u kojemu su upisana imena nekih starohrvatskih vladara i hrvatskih biskupa, samostanaca i laika (X-XII. st.). On smatra da je taj tobožnji manuskript apostola Luke (zapravo tekst iz VI. stoljeća) donesen u Hrvatsku kao putujuća relikvija u doba dok su vladali prokatolički hrvatski knezovi i kraljevi. Ono je, po njemu, za mađarskih kraljeva bilo preneseno u Zagreb (XIII. st.), odakle je odneseno u Veneciju (tu se pripisuje apostolu Marku) i kasnije u Čedad (223).

Putančev toponomastički opus opsežniji je od antroponimijskog. Usmjeren je pretežito na supstrat gdje su često potvrde manjkave, a objašnjenja teža i teže prihvatljiva. Već 1961. na VII. međunarodnom onomastičkom kongresu u Firenzi piše o i.-e. osnovi *ger-* koju nalazi u toponimima *Zirona* (Drvenik), u oronimu *Zrin* (?) i sličnim toponimima (36). Godine 1963. objavio je vrlo zapažen, doista uzoran rad, o refleksu dalmatskog pridjeva *sanctus* u mnogim toponimima koje prepoznaje po početnom skupu *stu-*, *sto-*, *st-* u južnoj Hrvatskoj (44). Objasnio je toponim *Cecela* (< s. Cecilija) za jednu od pet "crikav v Kosovi" (65). U toponimu *Besoldolac* (: *bēs* v "Belzebuh") traga za mitološkim reflek-

sima u toponimiji (120). Pisao je o zagrebačkim toponimima *Laščina* (152), *Stenjevec* (164), o istarskom toponimu *Brtonigla* (: **vertenigla* = **erto negro*) (174), o podunavskom ojkonomu *Bač* (< *bagač* "muljevito tlo", naveden u Idrizija godine 1154. kao *Bakasin*, a u Kinama 1164. godine kao *Pagatzion*, koji se lik pogrešno poistovjećivao s *Požega*) (176). Objasnio je slavenski totemski toponim *Gušće* = *Gvešće* (183). U toponimskoj potvrdi *Labusedum* iz XI. stoljeća prepoznao je ime za grad Dubrovnik (209). Zapazio je kako B. Kašić pogrešno za svoj zavičajni otok Pag rabi etnonim *Curictensis*, tvoreći ga od nesonima *Curicta* "Krk", kojim je bio pogrešno identificiran Pag, dok se kod Romana za otok Krk rabilo ime *Vecla* (: *vetula*) (213). Vrlo je zanimljiv rad *Tekstološki problemi u Povaljskom kartularu* (52). U njemu analizira jezik, posebno izgovor jata, te u izrazu *na vrečinu* u kojem su mnogi istraživači prepoznali toponim *na Lovrečinu*, Putanec prepoznaje kraćeni nadnevak za 1250. kada je nastao prijepis toga kartulara. Manje vidljivo u dalekim supstratnim jezičnim slojevima pronalazi razloge za tumačenje ojkonomima *Aržano* (226), te na isti način prepoznaje vrlo mnogo toponima (nesonima) sa sememom "otok" (i.e. **apnissu* "otok") na hrvatskoj obali. Takvi su mu: *Lošinj*, *Osinj*, *Lesina*, *Lysina*, *Sinj* = *Vsinj*, *Linissa* (= *Vis*), *Lun*, *Unije*, *Koncilun*, *Lastovo*, *Iž*, *Omiš*, *Omišalj*, *Oneum*, *Nestos* itd., a tu je definitivno protumačen i grčki i latinski termin *nēsos* i *insula* "otok" (93, 220). Toponim *Mostar* (228) izvodi proprijalizacijom i singularizacijom pluralnog apelativa *mostari* "ljudi koji žive oko mosta". U tri sintetska rada obrađuje fonetizam *El* > *Ol*, *N* > *ND* (tip: *Barunić* > *Barundić*, *Drendula*, *Gondola*) i pitanje refleksa aloglotnog diftonga *AU* u našem jeziku (60, 78, 79). Dok je P. Skok za refleks od *AU* pronašao samo tri refleksa, Putanec ih je našao 27, dakako i u apelativima, ne samo u onomastici (Skok: *AV*, *OV*, *AU*; Putanec: *AU*, *A*, *AGU*, *AO*, *O*, *AVO*, *OVO*, *ABO*, *AHO*, *AVU*, *AV*, *V*, *VA*, *AF*, *AP*, *AB*, *AL*, *ALS*, *ALZ*, *OV*, *VO*, *OB*, *OP*, *OLS*, *OLZ*, *O*, *U*).

U novijim toponomastičkim istraživanjima V. Putanec sve više uranja u daleke jezične nataložine. Ti su njegovi radovi vrlo uzbudljivi, teže prihvatljivi, ali vrlo poticajni. Takav je rad o ubikaciji klasičnih toponima *Sisopa* i *Soroga* u okolici Zagreba. Rad je izdao u vlastitoj nakladi. Njime dotiče problem teže prihvatljive prisutnosti Slavena na našim prostorima u prvom stoljeću poslije Krista. Toponim *Soroga*

ubicira sjeverno od Zagreba, a toponim *Sisopa* južnije od Save. Njihovo porijeklo izvodi od i.-e. korijena **ap-* "voda" s refleksom *ǎ* > *o* po slavenskom fonetizmu. Iz toga mu je vremena također dubrovački toponim *Imotica*, koji dovodi u vezu s *lama* / *lamatis* (opet s *ǎ* > *o*) itd. (200). Slično postupa u davno čitanom (1994.), a još neobjavljenom radu u vezi s ličkim toponimima, u kojem radu izvodi imena: *Lika*, *Velebit*, *Kosinj*, *Krmpote*, *Kompolje*, *Krbava*, *Gospić*, *Čići*, *Čiribirci*, *Čičarija*, *Kumrovec*, *Kumanovo*, *Vinder* (= etnik kod Vrbnika na Krku sačuvan u toponimu *Vinderska*). Na tom otoku nailazi na avarske elemente (*koznoce*), kao i u etnicima *Bodul* i *Kirac* (v. i 222). U neobjavljenom radu o pelastičkim, iranskim i ilirskim jezičnim reliktima tumači toponime: *Barsana*, *Bosna*, *Bosut*, *Drniš*, *Promina*, *Moseć*, s hipotezom o ilirskom jeziku kao superstratu iranskom na ovim prostorima. U završenom radu o toponimu *Peroj* ne prihvaća njegovo balkansko porijeklo ("potok"), jer je to ime potvrđeno prije doseljavanja Crnogoraca iz Crmnice u Crnoj Gori 1657. u Istru, te ga tumači od lat. *petraria* "1. kamenolom, 2. kamenjar".

E. *Tvorba*

Provesti etimološki postupak nije samo objasniti korijen riječi nego raščlaniti i objasniti strukturu riječi i imena. Te analize dovele su V. Putanca do objašnjavanja porijekla, funkcije i značenja pojedinih, u prvom redu imeničkih i imenskih sufikasa. Pisao je o prezimenima na *-eo* (tip. *Nizeteo*, *Žuveteo*), koji je sufiks od grč. *-αιος* (> tal. *-eo*) zamjenjivao uglavnom u doba renesanse, i kasnije, hrvatski patronimni sufiks *-ić* (25). Pisao je o sufiksu *-ora* (tip *Vrbora*), koji sufiks nalazi u imenima po Istri i Dalmaciji, a dolazi na antroponimne osnove hrvatskoga porijekla (30). Bavio se sufiksima *-alia* / *-ajlija* i *-ahija* / *-ajja* (43) te hrvatskim pridjevima sa sufiksom *-an* (< *-en*) (61), *-aći* (119), *-ojlo* (u antroponimiji) (138), *-aona* : *-aonica* (231). Analizirao je hrvatske antroponimne sufikse u toponimiji zagrebačke regije (145). Protumačio je i analizirao rasprostranjenost sufikasa *-telj* i *-lac* na hrvatskim prostorima, te njihovu pojavu u leksikografa B. Šuleka (224). U navedenom "Eseju" (112) nalazimo raspravu o svim hrvatskim antroponimnim sufiksima.

F. Kajkaviana

Već kao gimnazijalac V. Putanec je proučio tekst na postolju Gospina kipa u Krašiću, koji oni zovu Kip sv. Jane. Taj tekst objavio je istom 1974. godine (105). Bavio se S. Zagrepцем ("Kak istina nigder na svetu stalnoga mesta nema") te priredio jedan njegov tekst i napisao predgovor. Objavio je od istoga pisca "prodeku" "Izišel je sejač sejat semena svojega" (68, 71). Bavio se prijepisom Vramčeve *Kronike* za desetljeće 1558-1568. (69), te od istoga pisca objavio i komentarom popratio tekst "Život sveteh Horvatskoga orsaga" (70). Izvršio je izbor tekstova M. Šiloboda "Računske pelde" iz 1758. (80), te komentirao Šenoinu *Čudnovitu dveh kaputov zmešariju* i objavio taj rijetki tekst (81). Pisao je o porijeklu i jeziku I. Pergošića (114, 126, 142, 181), te o djelatnosti I. Pergošića vezanoj za Varaždin i u vezi s pravnikom I. Kitonićem (150). Zapažen je kratki prilog o problemima hrvatskoga standarda u vezi s kajkavskim narječjem (231).

G. Inkunabulistica

Jedno od uzbudljivijih poglavlja Putančeva opusa bili su prilozi u vezi s inkunabulistikom, zapisima na tim prvotiscima, te o prvim hrvatskim tiskarama. Tom problematikom bavio se gotovo sav radni vijek. Rad o zapisu žakna Jurja na Novakovu misalu objavio je već 1953. godine (11). Zapis NOEMIL s inkunabule 1483. protumačio je kao *Nicolaus Ordinis Eremitarum Modrussiae Impressit Loco*, te zaključio da je taj hrvatski "editio princeps" tiskan u Modrušu, a ne u Senju (32). Pisao je o predsenjskim tiskarama u Hrvatskoj, 1482-1493. (35), te o vodenim znakovima u hrvatskim inkunabulama (46). Vraćao se nekoliko puta glagoljskom misalu iz 1483. godine (31, 35, 58, 165, 180, 188), te pisao o sačuvanom primjerku toga misala iz Kubeda (96). Smatra da je u prvoj dubrovačkoj tiskari radio kao početnik Dobrić Dobrićević (*Boninus de Boninis*), te da je u toj tiskari oko 1470-1475. tiskan poznati dubrovački molitvenik za dumne samostana sv. Mihajla (151, 165). Pisao je o fragmentu kalendara iz 1491. koji je bio uvezan u Brozićev *Brevijar* iz 1561., a pripadao je hrvatskim pavlinima (180). U radu o F. Glaviniću (1585-1652) i glagoljskom tiskarstvu u XV. i XVI. stoljeću raspravlja o glagoljskim knjigama prije Glavinićeva vremena

kao što su *Misal* (1483) i *Brevijar* (1491), koje on pripisuje kao "izdavaču" Kristoforu Dubrovčaninu, modruškom biskupu, pokopanom u Novom (188).

H. Grafija i ortografija

Nekoliko kraćih priloga iz ovoga područja upozoravaju na nedosljedno monogramiranu Gajevu grafijsku reformu (163), na Mikaljinu reformu grafije u hrvatskoj latinici (162).

I. Bibliografije

Osim već spomenute knjige *Retrospektivna onomastička bibliografija (hrvatska i srpska) do 1975. godine* (172), objavio je nekoliko kurentnih (godišnjih) onomastičkih bibliografija za cjelokupno nekadašnje jugoslavensko područje (28, 29, 33, 42, 45, 51, 62, 64, 72, 92, 108). U suradnji s K. Krstićem izradio je bibliografski pregled hrvatske i srpske leksikografije (42).

J. Filolozi s posebnim obzirom na leksikografe

U vrlo opsežnom Putančevu opusu valja istaknuti važne osobe o kojima je pisao. To su: F. Vrančić (87, 89, 197, 199, 216), P. Vitezović (8.9.63, 168, 205), Š. Kožičić (185, 194, 202), J. Mikalja (91, 92, 159, 162), M. Lanosović (159), D. Parčić (210, 212), B. Kašić (190, 213), M. A. Relković (198), F. Hauszer (144, 187), F. Glavinić (188), A. Della Bella (182), J. Stulli (158), I. Pergošić (128, 142, 150), D. Dobričević (151), T. Goričanec (147), Š. Budinić (141), B. Tadijanović (121, 139), I. Bandulavić (141), Petar Lupis Valentian (123), A. Vramec (69, 70), Š. Zagrebec (68, 71), P. Modrušanin (57), Đ. Daničić (110, 134). Pisao je i o svojim suvremenicima: P. Skoku (22, 53, 86, 91, 95, 103, 104), S. Ivšiću (166), T. Ujeviću (179), V. Štefaniću (47, 109), S. Pavičiću (101), S. Musulinu (97), J. Šetki (55), J. Badaliću (16) i J. Čuku (15).

K. Jezična teorija

Uz već spomenuti *Esej o jezičnom znaku i onomastici, te antroponimiji u Hrvatskoj* (113), teoretske značajke nose još i ovi Putančevi

radovi: *Prilog diskusiji o prvenstvu u metodi lingvističke geografije* (146), *Osnove idionimne teorije i odnos idionima i koinonima* (125), *La phonétique générale et les recherches étymologiques* (111), *Eléments d'étymisation: étymisation, déétymisation et réétymisation, une contribution à la psychomécanique du langage* (102). Spomenute (i druge) radove često nalazimo citirane u etimološkoj i onomastičkoj literaturi.

L. Varia

U ovaj dio uvrštavamo *Starohrvatski uklin protiv ujeda zmiya iz XIV. stoljeća* (39), te izvještaj o Biltenu za lingvistički atlas Mediterana (84, 85).

M. Torza

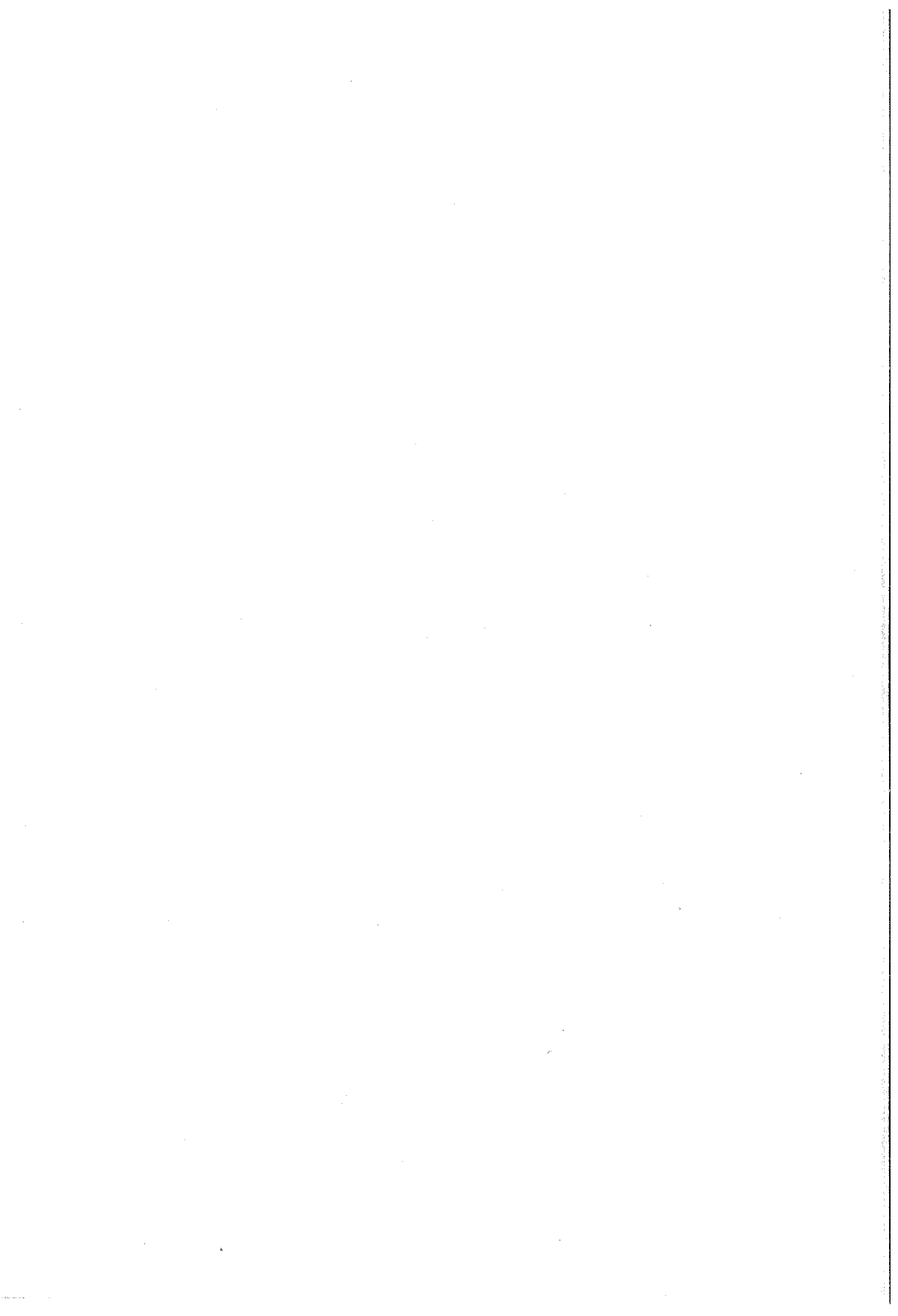
Na ovog vrijednog pregaoca čekaju još njegovi nedovršeni projekti:

- a) prekinuto uređivanje *Dopuna velikoga Akademijina rječnika*,
- b) *Hrvatsko-francuski rječnik*, koji je velikim dijelom do polovice već završen i
- c) tzv. "Mali Skok", *praktični etimološki rječnik hrvatskog jezika*, za koji je rječnik već obradio dio aloglotske građe.

S njegova radnog stola pokupio sam i ove naslove već dovršenih radova: etimologija raguzeizma *parlabuč*, prezimena *Relković*, toponima *Davor*, porijeklo Relkovićeve plemićkog naslova *von Ehrendorf*, etimologija toponima *Rašpor* i *Počitelj*, nesonima *Komiža* i *Premuda*, etimološke crtice o riječima *kolodvor*, *tajka* "svitnjak, gaćnik", *šljunak*.

* * *

U prikazu znanstvenog rada slavljenika V. Putanca nismo ni mogli u detalje ocijeniti znanstvenu vrijednost njegovih radova, pogotovu zbog skućenog prostora koji nam je stajao na raspolaganju. Neke smo priloge mogli samo spomenuti, o nekim smo dali samo glavni sadržaj. U priloženoj bibliografiji radova V. Putanca iz pera dr. Branke Tafra može se podrobno korisnik uvjeriti u opseg i raznovrsnost koja

BIBLIOGRAFIJA
znanstvenih i stručnih radova Valentina Putanca

I. Radovi po godinama (1948-1997)

1948.

1. La grammaire croate et le petit dictionnaire français-croate de Paul Pierre. *Annales de l'Institut français de Zagreb* 9 (1948): 243-265.

1949.

2. Deux extraits des livres de la paroisse de Pribić sur les événements en Croatie sous Napoléon I. *Annales de l'Institut français de Zagreb* 10 (1949): 279-281.
3. Postanak Frankopanove Trumbite. *Rad JAZU* 275 (1949): 177-186.

1950.

4. Un second manuscrit du Livre d'Enanchet. *Romania* 70 (1950): 74-83.

1951.

5. Dva priloga za našu bibliografiju, I. o Vrančićevu rječniku (1595), II. o najstarijim novinama u Hrvatskoj "Ephemerides zagrabienses". *Građa JAZU* 21 (1951): 255-261.
6. Joseph Bédier, *Roman o Tristanu i Izoldi*. Zora, Zagreb 1951¹, 1986². Prijevod i pogovor Valentin Putanec.

1952.

7. *Francuska leksikografija na hrvatskom ili srpskom i slovenskom jeziku do 1914. Sa bibliografijom francuske leksikografije na hrvatskom ili srpskom i slovenskom jeziku (1603-1950)*. Zagreb 1952.
8. Književni i filološki radovi Pavla Vitezovića. *Izložba djela P. Vitezovića 1652-1952*, Zagreb 1952: 7-18.

35. Problem predsenjskih tiskara u Hrvatskoj (1482-1493). *Jadranski zbornik* 4 (1959-1960): 51-107.

1961.

36. La racine illyrienne GER- "montagne, bois, forêt" dans la toponymie. *Riassunti delle comunicazioni*, VII congresso internazionale di scienze onomastiche, Firenze 1961: 138-139.

1962.

37. Prilozi za proučavanje hrvatskih antroponima: 1. *Barom, Baromov, Barum, Baromić*, 2. *Zuvela, Žuvela, Zuvelić*. *Filologija* 3 (1962): 125-131.
38. Fraza *partir les tisuns* (Folie Tristan d'Oxford, v. 519) = *partir les tinsuns*. *Filologija* 3 (1962): 133-135.
39. Starohrvatski uklin protiv zmija u rukopisu 14. stoljeća. *Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena* 40 (1962), 409-412.
40. Starofrancuska satira o lyonskom koncilu 1274 prema zagrebačkom kodeksu MR 92 /tekst i komentar/. Un sirventes en ancien français sur le concile de Lyon de 1274 (d'après le code zagrébois MR 92, texte et commentaire). *Rad JAZU* 324 (1962): 275-378.
41. Leksikografija kod Hrvata, Srba i Crnogoraca, s uvodom o općoj leksikografiji. *Enciklopedija Jugoslavije* 5 (1962): 503-508.
42. Bibliografski pregled hrvatsko-srpske leksikografije. *Enciklopedija Jugoslavije* 5 (1962): 508-511. /u suradnji s K. Krstićem/

1963.

43. Dva naša sufiksa turskog porijekla: 1. *-alija/-ajlija*, 2. *-ahija/-ajja*. *Ivšićev zbornik*, Zagreb 1963: 295-302.
44. Refleksi starodalmatoromanskog pridjeva *sanctus* u onomastici obalne Hrvatske. *Slovo* 13 (1963): 137-176.
45. Bibliographia onomastica. Yougoslavie 1960. *Onoma* 10 (1962-1963): 155-166. /u suradnji s P. Šimunovićem/
46. Vodeni znakovi hrvatskih inkunabula. *Bulletin Zavoda za likovne umjetnosti JAZU* 11 (1963): 20-50. /u suradnji s M.

Bošnjakom i V. Hofman/

47. V. Štefanić, Glagoljski rukopisi otoka Krka. Zagreb 1960. *Slovo* 13 (1963): 223-227. /prikaz/
48. La racine illyrienne GER- < ie. GUER- "montagne, bois, forêt" dans la toponymie superstratique. *Atti e memorie del VII congresso internazionale di scienze onomastiche II*, Firenze 1962-1963: 347-358.

1964.

49. Enološke etimologije, 1. opolo. *Zadarska revija* 13 (1964): 311-313.
50. Neki noviji hiperjekavizmi. *Jezik* 11 (1963-1964): 75-79.
51. Bibliographia onomastica. Yougoslavie 1961. *Onoma* 11 (1964): 151-156. /u suradnji s P. Šimunovićem/
52. Tekstološki i jezični problemi u Povaljskom kartularu (1184-1250). *Slovo* 14 (1964): 101-109.

1965.

53. Skok, Petar. *Enciklopedija Jugoslavije* 6 (1965).
54. Toponomastika. *Vojna enciklopedija* 6 (1965).
55. J. Šetka, Hrvatska kršćanska terminologija (II, Makarska 1964). *Slovo* 15-16 (1965): 361-363. /prikaz/
56. Etimologija riječi *poguslo* (Ohrid 1379). *Slovo* 15-16 (1965): 204-207.
57. Pjesnički pokušaji Pavla Modrušanina. *Slovo* 15-16 (1965): 208-213.

1966.

58. Tri sitna priloga za povijest prve hrvatske inkunabule (glagoljski misal 1483). *Bulletin Zavoda za likovne umjetnosti JAZU* 13 (1966): 183-189.
59. Tumač kajkavizama i neobičnijih riječi. U: S. Kolar, *Pripovijetke, satire, humoreske, drama*; izbor i prilozi M. Rogošić, pogovor B. Popović, Znanje, Zagreb 1966: 351-357.

75. Opći sistematski plan rada na onomastici u SFRJ. *Onomastica jugoslavica* 1 (1969): 217-218.
76. Hrvatski oblik nekih imena stranog porijekla u nultoj afektivnosti. *Jezik* 16 (1968-1969): 150.
77. Sjepan Musulin. *Vjesnik* 21. 1. 1969. /nekrolog/

1970.

78. Diferencijacija konzonanata $n > nd$ u hrvatskosrpskom jeziku. *Filologija* 6 (1970): 139-153.
79. Refleksi aloglotnog diftonga *au* u hrvatskosrpskom jeziku. *Filologija* 6 (1970): 155-164.
80. Mihalj Šilobod, Računske pelde (1758). *Kaj* 3 (1970) 3: 42-54. /izbor tekstova, komentar, note/
81. August Šenoa, Čudnovita dveh kaputov zmešarija. *Kaj* 3 (1970) 3 : 83-85. /objava i komentar teksta/
82. Bibliographia onomastica. Yougoslavie 1966-1968. *Onoma* 15 (1970): 666-684. /u suradnji s P. Šimunovićem/
83. *Studia romanica et anglica zagrabiensia* 13-25. *Filologija* 6 (1970): 370-373. /prikaz/
84. *Bollettino dell'Atlante linguistico mediterraneo* 8-9. *Filologija* 6 (1970): 374-375. /prikaz/

1971.

85. *Bollettino dell'Atlante linguistico mediterraneo* 10-12. *Vjesnik* 19. 3. 1971.
86. Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Uredili akademici Mirko Deanović i Ljudevit Jonke. Suradivao u predradnjama i priredio za tisak Valentin Putanec. Knjiga prva A-J, JAZU, Zagreb 1971: XXXVIII+788.
87. Faust Vrančić, *Hrvatsko-latinski rječnik 1595*. Postupkom obrata izradio i pogovor napisao Valentin Putanec, Liber, Zagreb 1971, prilog uz reprint: *Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum, latinae, italicae, germanicae, dalmatiae (!) et ungaricae, cum privelegiis*. Apud Nicolaum Morettum, Venetiis 1595.

88. Bibliographia onomastica. Yougoslavie 1969-1970. *Onoma* 16 (1971): 667-684. /u suradnji s P. Šimunovićem/
89. Apostile uz "Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum" (1595) Fausta Vrančića. *Čakavska rič* 2 (1971): 5-18.
90. Aspect général sur l'évolution actuelle de l'onomastique en Yougoslavie (1956-1971). *Onoma* 16 (1971): 213-215.

1972.

91. Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Uredili akademici Mirko Deanović i Ljudevit Jonke. Suradivao u predradnjama i priredio za tisak Valentin Putanec. Knjiga druga K-poni¹, JAZU, Zagreb 1972: 1-700.
92. Bibliographia onomastica. Yougoslavie 1971. *Onoma* 18 (1974): 214-218.

1973.

93. Y a-t-il un mot i.-e. au sens "insula" dans la nésonymie adriatique. *Atti e memorie del IV Congresso internazionale delle scienze linguistiche mediterranee*. Venezia, Olschi, 1973 (BALM 13-15, 1971-1973): 129-132.
94. Knjižnica sv. Petra u Selu (11.-13. st.). *Filologija* 7 (1973): 135-148.
95. Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*. Uredili akademici Mirko Deanović i Ljudevit Jonke. Suradivao u predradnjama i priredio za tisak Valentin Putanec. Knjiga treća poni²-Ž, JAZU, Zagreb 1973: 1-691.
96. Prilog za povijest kubedskog primjerka hrvatskog prvotiska iz 1483. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 19 (1973): 45-52.
97. Molière po našu (o Deanovićevu izdanju prijevoda Molièrovih komedija iz 18. st. u Dubrovniku, Stari pisci hrvatski 36, 37). *Vjesnik* 16. 2. 1973. /prikaz/
98. R. Filipović, Kontakti jezika u teoriji i praksi. *Filologija* 7 (1973): 267-268. /prikaz/
99. Bollettino dell'Atlante linguistico mediterraneo 10-12. *Filologija* 7 (1973): 269-270. /prikaz/

100. *Studia romanica et anglica zagradiensia* 26-32, 1968-1971. *Filologija* 7 (1973): 271-274. /prikaz/
101. Stjepan Pavičić. *Vjesnik* 8. 6. 1973. /nekrolog/

1974.

102. *Eléments d'étymisation: étymisation, déétymisation et réétymisation, une contribution à la psychomécanique du langage.* *Suvremena lingvistika* 7-8 (1974): 41-48.
103. Petar Skok. *Žumberačke novine* 35-36 (1974) 5: 9. /prikaz rada i života/
104. Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika.* Uredili akademici Mirko Deanović i Ljudevit Jonke. Suradivao u predradnjama i priredio za tisak Valentin Putanec. Knjiga četvrta Kazala. Zagreb 1974 : XVI+837.
105. Kip sv. Jane u Krašiću. *Bulletin VII odjela za likovne umjetnosti JAZU* 15-22 (1974): 183-190.
106. *Francusko-hrvatski ili srpski rječnik.* II dopunjeno i prerađeno izdanje. Školska knjiga, Zagreb 1974: I-XI+1-976.

1975.

107. Petar Skok. *Kaj* 8 (1975) 1-2: 190-193. /prikaz rada i života/
108. *Bibliographia onomastica.* Yougoslavie 1972-1973. *Onoma* 19 (1975): 273-289.
109. Vjekoslav Štefanić. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 21 (1975): 40-41. /prikaz rada i života/

1976.

110. Otac hrvatskosrpske etimologije: Đuro Daničić (1825-1882). *Školske novine* 27 (1976) 1-2: 21.
111. *La phonétique générale et les recherches étymologiques.* *Nyelvtudományi értekezések* 89 (1976): 253-255.
112. *Leksik prezimena Socijalističke Republike Hrvatske.* Predgovor i literatura za proučavanje antroponimije u Hrvatskoj V. Putanec. Uredili V. Putanec i P. Šimunović, redaktori D. Alerić i D. Raguž. Zagreb 1976.

113. Esej o jezičnom znaku i onomastici te antroponimiji u Hrvatskoj. Zagreb 1976: 1-48. /poseban otisak predgovora djela pod br. 112/
114. Porijeklo moslavačkih Pergošića. *Znanstveni skup o prošlosti Čazme, teze i referati*, Čazma 1976: 9.
115. Veliko ostvarenje (o rječniku M. Deanovića i J. Jerneja, Hrvatsko ili srpsko-talijanski rječnik, 2. izdanje). *Vjesnik* 24. 2. 1976: 12.
116. B. Finka-A. Šojat, Hrvatski ekavski govori jugozapadno od Vinkovaca. *Radovi Centra za znanstveni rad u Vinkovcima* 3, Zagreb 1975. *Suvremena lingvistika* 13-14 (1976): 85. /prikaz/

1977.

117. Podrijetlo nekih novijih jezičnih termina u hrvatskom književnom jeziku: *rječnik, točka, pravopis*. *Jezik* 24 (1976-1977): 144-149; 25 (1977-1978): 30. /dodatak članku/
118. Prva pojava natpisne glagoljice iz 11.-12. stoljeća na području sjeverne Hrvatske. *Vjesnik Muzeja Požeške kotline* 1 (1977): 69-73.
119. Bilješka o funkcionalnosti sufiksa -áci. *Jezik* 25 (1977-1978): 20-22.

1978.

120. Odras starohrvatskog paganizma u splitskoj toponomastici 12. i 13. stoljeća: *Besoldolac=Vrzov dolac*. *Filologija* 8 (1978): 265-272.
121. Prilog Blaža Tadijanovića francusko-hrvatskoj leksikografiji. *Znanstveni skup o Vidu Došenu i Blažu Tadijanoviću*. Slavonski Brod, 16-17. 9. 1978.
122. Osnove idionimne teorije i odnos idionima i koinonima. *Knjiga sažetaka Slavističkog kongresa III* (1978): 729, Zagreb.

1979.

123. Talijansko-hrvatski i hrvatsko-talijanski rječnik Petra Lupisa Valentiana (Ankona, 1527). *Filologija* 9 (1979): 101-138.
124. Mali diferencijalni hrvatsko-slovenski rječnici iz 1578, 1584. i

1592. *Rad JAZU* 376 (1979): 159-215.
125. Osnove idionimne teorije i odnos idionima i koinonima. *Rasprave Zavoda za jezik* 4-5 (1979): 213-218.
126. Zvanik talijansko-hrvatski (1655, 1703, 1737, 1804). *Rasprave Zavoda za jezik* 4-5 (1979): 41-60.
127. Značenje riječi PSALTIR. *Slovo* 29 (1979): 93-96.
128. Porijeklo moslavačkih Pergošića i povezano s tim porijeklo kajkavskog pisca Ivana Pergošića (*neposredno iza 1521, †1592). *Čazma u prošlosti i danas*, Zbornik, Čazma 1979: 123-136.
129. Prerjēnja ilire GER- < ie. GUER- "bjeshke, mal, pyll" ně toponiminē superstratikē. *Gjurmime albanologjike, seria a shkencave filologjike* 9 (1979): 237-246.
130. Popis znanstvenih i stručnih radova / Valentin Putanec. *Rasprave Zavoda za jezik* 4-5 (1979): 265-272.

1980.

131. Na duhandžije šalna pesem (iz 1847). *Vjesnik* 20. 4. 1980: 10.
132. Porijeklo značenja glagola *plijeniti* "osvajati, očarati". *Jezik* 28 (1980-1981): 76-78.
133. Neobična lenizacija tipa *kaseta* > *kazeta*, *basen* > *bazen*. *Jezik* 28 (1980-1981): 148.

1981.

134. Daničićeva etimološka metoda, s nacrtom povijesti etimoloških metoda u Hrvatskoj do njegova vremena. *Zbornik o Đuri Daničiću*, Zagreb-Beograd 1981: 305-312.
135. U povodu 100. obljetnice rođenja Petra Skoka (1881-1981). *Vijesti JAZU* 2 (1981) 3: 33-34.
136. Nekoliko riječi o terminu *znanost* i pridjevu *znanstven*. *Jezik* 29 (1981-1982): 27.
137. Primjeri za srednjovjekovno značenje latinske riječi *plebs* "župna crkva, župa" s hrvatskog terena. *Filologija* 10 (1980-1981): 93-96.
138. Aloglotni antroponimni sufixi *-ojlo*, *-ojla* u hrvatskoj ili srpskoj antroponimiji. *Četrta jugoslovanska onomastična konferenca*.

Zbornik referatov, Ljubljana 1981: 437-448.

139. Prilog Blaža Tadijanovića francusko-hrvatskoj leksikografiji. *Zbornik radova o Vidu Došenu i Blažu Tadijanoviću*, JAZU, Centar za znanstveni rad Osijek, Posebna izdanja IV (1981): 107-110, Osijek.
140. Prvo latiničko izdanje "Plača Majke Božje" (Mikaljino izdanje iz 1642). *Rasprave Zavoda za jezik IFF* 6-7 (1980-1981): 239-278.

1982.

141. Aneksni rječnici u djelu "Pokorni i mnogi ini psalmi Davidovi" (1582) Šimuna Budinića i "Pištrole i Evangelja" (1613¹-1857¹⁶) Ivana Bandulavića. *Leksikografija i leksikologija*, Zbornik referata, Beograd-Novı Sad 1982: 227-247.
142. Jezik Dekretuma (1574) Ivana Pergošića. *Hrvatski dijalekto- loški zbornik* 6 (1982): 269-277.
143. *Francusko-hrvatski ili srpski rječnik*. III. dopunjeno i prerađeno izdanje. Školska knjiga, Zagreb 1982: XIX+1149.
144. Fabian Hauszers "Kroatisch-deutsches Wörterbuch" (1858) für die Schulen im burgenländisch-westungarischen Raum. *Burgenländische Heimatblätter* 44 (1982) 4: 147-156, Eisenstadt.
145. Hrvatski antroponimni sufiksi očuvani u toponimiji zagrebačke regije. *Onomastica jugoslavica* 10 (1982): 191-194.

1983.

146. Prilog diskusiji o prvenstvu u metodi lingvističke geografije. *Croatica* XIV (1983) 19: 131-135.
147. Dr. Bratoljub Klaić 1909-1983. *Jezik* 30 (1983) 5: 129-132. /nekrolog/
148. Une contribution à la discussion sur la primauté dans la méthode de la géographie linguistique. *Rezjume dokladov i pis'mennyh soobščenj IX meždunarodnyj s'ezd slavistov, Kiev sentjabr' 1983*, Moskva 1983: 36-37.
149. Prva studija o pjesniku Tomašu Gorićancu (Zvonimir Bartolić, Sjevernohrvatske teme, II, "Zrinski", Čakovec 1982). *Gesta* 12-13-14 (1982-1983): 222-224.

150. Kajkavski pisac Ivan Pergošić kao Varaždinac (novi prilozi za njegovu aktivnost u gradu Varaždinu i za njegove veze s pravnikom Ivanom Kitonićem). *Varaždinski zbornik*. Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanog u Varaždinu od 1. do 3. listopada 1981. godine povodom obilježavanja 800. godišnjice grada, Varaždin 1983: 333-337.
151. Iz znanstvene radionice: prva hrvatska tiskara - u Dubrovniku? *Vjesnik*, Zagreb, 8. 11. 1983: 7.
152. Podrijetlo toponima *Lašćina* u Zagrebu. *Jezik* 31 (1983) 1: 21-23.
153. Neobični rusizmi za isti pojam u hrvatskom književnom jeziku: *objasniti, razjasniti, pojasniti*. *Jezik* 31 (1983) 2: 63-64.
154. Gramatički prilog i gramatička terminologija u "Zvaniku talijansko-hrvatskom". *Filologija* 11 (1982-1983): 149-158.
155. Petar Skok kao metodičar i tvorac ERHSJ-a. *Filologija* 11 (1982-1983): 439-449.
156. Raritet "Bogoljubno razmišljanje od očenaša" (Požun 1642) Jakova Mikalje. *Rasprave Zavoda za jezik IFF* 8-9 (1982-1983): 127-195.

1984.

157. Romanizmi u leksiku hrvatskih dijalekata u Gradišću (nacrt problema). *Gradišćanski Hrvati 1533-1983*, Zagreb 1984: 141-148.
158. Rječnik JAZU i Stullijevi rječnici. *Filologija* 12 (1984): 265-173.

1985.

159. Lanosovićeви rukopisni rječnici. *Zbornik radova o Marijanu Lanosoviću*, JAZU, Zavod za znanstveni rad Osijek, Posebna izdanja VI, Osijek 1985: 219-226.
160. Prilog za proučavanje aloglotema u hrvatskom ili srpskom jeziku: Marulićev hapaks *datati*=*zdatati* kao romanizam. *Zbornik u čast Petru Skoku o stotoj obljetnici rođenja (1881-1956), Djela JAZU* 59 (1985): 409-414.
161. Pogovor o Petru Skoku i njegovu radu. *Zbornik u čast Petru Skoku o stotoj obljetnici rođenja (1881-1956), Djela JAZU* 59

(1985): 547-553.

162. Prijedlozi Jakova Mikalje za reformu grafije u hrvatskoj latinici. *Hrvatski dijalektološki zbornik* 7/1, JAZU, Zagreb 1985, 199-212.
163. Gajeva latinica na po puta. *Vjesnik*, Sedam dana, 7. 12. 1985: 12, Zagreb.
164. Postanak toponima *Stenjevec*. *Župa Uznesenja Marijina Stenjevec*, Zagreb-Stenjevec 1985: 7-9.
165. Novi prilozi za povijest hrvatskih inkunabula 15. stoljeća. *Čakavska rič* XIII (1985) 1: 3-56.
166. Stjepan Ivšić (1884-1962) kao etimolog. *Rasprave Zavoda za jezik IFF* 10-11 (1985): 133-140.

1986.

167. Hungarizmi u hrvatskom ili srpskom jeziku (L. Hadrovics, *UNGARISCHE ELEMENTE IM SERBOKROATISCHEN*, Budimpešta 1985). *Jezik* 33 (1986) 3: 89-93.
168. Lingvistički rad Pavla Vitezovića (1652-1713). *Forum* XXV (1986) LI, 3-4: 349-357.
169. Francusko-jugoslavenski odnosi, Jezični utjecaji. *Enciklopedija Jugoslavije* 4 (E-Hrv), Zagreb 1986: 215-252.
170. Jugoslavskaja etimologičeskaja leksikografija. *Slavjanskaja istoričeskaja i etimologičeskaja leksikografija (1970-1980 gg.), itogi i perspektivy*, Sbornik obzorov, Moskva 1986: 292-204. /prevela na ruski: L. V. Sorokumska/
171. V. Putanec & I. Mulc, Jugoslavskaja istoričeskaja leksikografija. *Slavjanskaja istoričeskaja i etimologičeskaja leksikografija (1970-1980 gg.), itogi i perspektivy*. Sbornik obzorov, Moskva 1986: 230-238. /prevela na ruski: O. A. Akimova/

1987.

172. V. Putanec & P. Šimunović, *Retrospektivna onomastička bibliografija hrvatsko-srpska do godine 1975*. Priredio Petar Rogulja. *Djela JAZU* 68 (1987): 1-405 /s kazalima/
173. Etimološki prinosi: 1. *bikla*, 2. *filarka/piljarica*. *Rasprave Zavo-*

da za jezik *IFF* 13 (1987): 79-91.

174. La reprise du problème étymologique du toponyme BRTONIG-LA en Istrie. *Romania et Slavia adriatica, Festschrift für Žarko Muljačić*, Holtus-Kramer, Helmut Buske Verlag, Hamburg 1987: 455-458.
175. *Francusko-hrvatski ili srpski rječnik*. 4. dopunjeno i prerađeno izdanje, Školska knjiga, Zagreb 1987: XIX+1167.
176. Dva stara naziva za BAČ: Idrizijev BAKASIN (1154) i Kinamov PAGATZION (1164). *Zbornik VI jugoslovenske onomastičke konferencije*, SANU, Naučni skupovi XXXVII, Odeljenje jezika i književnosti 7, Beograd 1987: 49-52.
177. Vatroslav Jagić kao etimolog. *Jagićev zbornik*, Zagreb 1987: 235-258.

1988.

178. Sadašnje stanje proučavanja rječnika "Zvanik talijansko-hrvatski" (1655, 1704, 1737, 1804). *Leksikografija i leksikologija*, Zbornik radova, ANUBiH, Posebna izdanja 85, Odjeljenje društvenih nauka 21, Sarajevo 1988: 89-98.
179. Dva hermetička antroponima u poeziji Tina Ujevića. *Forum* 27 (1988) 10-11: 579-586.
180. Prilog proučavanju hrvatske inkunabule fragmenta kalendara iz 1491 (Borg. illir. 19). *Čakavska rič* XVI (1988) 2: 3-8.
181. Hrvatska leksikografska izdanja tiskana u Varaždinu i neposrednoj okolici (16.-19. st.). *Radovi Zavoda za znanstveni rad JAZU Varaždin* 2 (1988): 459-475.
182. Mjesto Della Belle u povijesti hrvatske leksikografije. *Mogućnosti* 36 (1988) 11-12: 979-983.
183. Toponim *Gušče-Gvešče* (etimologija, u članku: A. Gulin, Srednjovjekovni Čazmanski kaptol i njegovi pečati). *Zbornik Zavoda za povijesne znanosti Istraživačkog centra JAZU* 15 (1988) 45: bilješka 12.
184. Etimološki prinosi: 3. *krilat*, 4. *nastačilo/stačilo/stačel/pustačelo*, 5. *vidulica/vidalica/vijulica/fidulica*. *Rasprave Zavoda za jezik IFF* 14 (1988): 149-161.
185. Prilozi za proučavanje diftongacije u dalmatskom, I. Apelativi

benja i bojana te prezime *Kožičić-Benja*. *Filologija* 16 (1988): 131-136.

1989.

186. *Francusko-hrvatski ili srpski rječnik*. 5. izdanje, Školska knjiga, Zagreb 1989: XIX+1167.
187. Hauszerov "Hrvatsko-njemački rječnik" (1858) za škole u Građišću. *Hrvatski dijalektološki zbornik* 8 (1989): 115-126.
188. Franjo Glavinić (1585-1652) i glagoljsko tiskarstvo 15. i 17. stoljeća. *Zbornik radova o Franji Glaviniću*, Zagreb 1989: 309-316.

1990.

189. *Francusko-hrvatski ili srpski rječnik*. 6. izdanje, Školska knjiga, Zagreb 1990: XIX+1167.
190. Predgovor, u: Bartol Kašić SI, *Hrvatsko-talijanski rječnik (1599) s Konverzacijskim priručnikom (1595)*. Priredio Vladimir Horvat, Zagreb 1990: V-VI.
191. Une contribution concernant l'étymologie d'un terme signifiant le bourreau, l'exécuteur des hautes-oeuvres chez les Croates: *cocan, kocan, čokan*. *Studia slavica Academiae scientiarum hungaricae* 36 (1990) 1-4: 319-324, Budapest.
192. Poliglotni ar.-perz.-grč.-srp. i ar.-perz.-grč.-hrv. rukopisni konverzacijski priručnici s konca 15. st. na Porti u Carigradu (Knjižnica u Aja-Sofiji, mss. 4749 i 4750). *Rasprave Zavoda za jezik IFF* 16 (1990): 237-244.

1991.

193. Rječnik evropeizma ili "nepravih srodnica" (o "Peterojezičnom priručniku evropeizama" Krste Spalatina, MH, Zagreb, 1990), *Vjesnik*, Panorama petkom, Zagreb, 26. 4. 1991: 16.
194. Kožičićevi glagoljaški kalendari (Oficij B. D. M. 1530, Misal hrvatski 1531). *Zbornik radova o Šimunu Kožičiću Benji*, Zagreb 1991: 161-171.
195. Dijalektalni dalmatinizam *datati/zdatati* od Marulića preko Kavanjina do današnjih dana. *Čakavska rič* XIX (1991) 2: 53-61.
196. Tekstološka analiza rukopisnoga hrvatsko-talijanskoga rječnika

- rkp. 194 (Franjevački samostan u Dubrovniku). *Rasprave Zavoda za hrvatski jezik HFI* 17 (1991): 153-209.
197. Luteransko-protestantski biljeg u Vrančićevu peterojezičnom rječniku iz 1595. *Rasprave Zavoda za hrvatski jezik HFI* 17 (1991): 211-215.
198. Etimološki zahvati u djelu Matije Antuna Reljkovića (1732-1798). *Vrijeme i djelo Matije Antuna Reljkovića*, JAZU, Zavod za znanstveni rad Osijek, Posebna izdanja 14, Osijek 1991: 171-181.

1992.

199. Faust Vrančić, *Hrvatsko-latinski rječnik*, 1595. Postupkom obrata izradio i pogovor napisao Valentin Putanec, 2. izdanje, Novi Liber, Zagreb 1992: 141-195, prilog uz reprint: *Dictionarium quinque nobilissimarum Europae linguarum, latinae, italicae, germanicae, dalmatiae (!) et ungaricae, cum privilegiis*. Apud Nicolaum Morettum, Venetiis 1595.
200. Ubikacija klasičnih toponima SISOPA i SOROGA u Zagreb i pitanje prisutnosti Slavena na Balkanu u prvom stoljeću naše ere. Zagreb 1992: 1-16. Vlastito izdanje kao OPERA MINORA, nro 1.
201. *Priručnik za proučavanje povijesti leksikografije*. Priredio Valentin Putanec. Zagreb 1992: 1-96. /umnoženo kao rukopis; pre-rađen i doraden članak *Leksikografija*, Enciklopedija Jugoslavije 5 (1962): 502-512/
202. Tumačenje dijela natpisa nadgrobne ploče Šimuna Kožičića-Benje na Ugljanu. *Rasprave Zavoda za hrvatski jezik HFI* 18 (1992): 157-158.
203. Etimološka istraživanja o terminu *krunica* i njegovim sinonimima. *Rasprave Zavoda za hrvatski jezik HFI* 18 (1992): 159-164.

1993.

204. Riječ *olina* za *veličina*. *Vjesnik*, 14. 7. 1993: 28, Zagreb.
205. Vitezovićev MUZEUM na Griču. *Vjesnik, Danica*, 24. 7. 1993: 25, Zagreb.

206. Pitanje vremena postanka hrvatskoga latiničkoga lekcionara i hrvatske glose iz XI.-XII. stoljeća u latinskoj Radonovoj Bibliji (VIII.-IX. stoljeće). *Forum* 32 (1993) 65, 7-9: 653-662.
207. Faust Vrančić (1551.-1617.) kao leksikograf. *Encyclopaedia moderna* 14 (1993) 2/42: 144-149.
208. Etimologija apelativa, prezimena i etnonima *Ljaraman/Ljaraman*. *Etimologija*, Znanstveni skup o etimologiji, održan 4. i 5. lipnja 1987. u Zagrebu, Zagreb 1993: 121-128.
209. Naziv *Labusedum* iz 11. st. za grad Dubrovnik. *Rasprave Zavoda za hrvatski jezik HFI* 19 (1993): 289-301.
210. Ocjena prinosa rječnika Dragutina Parčića (1832-1902) hrvatskoj leksikografiji. *Zadarska smotra* XLII (1993) 3: 89-92.
211. "Mali hrvatsko-njemački rječnik" (Zagreb, 1829), jezična analiza i autorstvo. *Rječnik i društvo*, Zbornik radova sa znanstvenog skupa o leksikografiji i leksikologiji održanog 11-13. X. 1989. u Zagrebu, Zagreb 1993: 307-310.
212. Ocjena prinosa rječnika Dragutina Parčića (1832-1902) hrvatskoj leksikografiji. *Dragutin Parčić (1832-1902), 160. obljetnica rođenja i 90. obljetnica smrti hrvatskoga jezikoslovca*, Zbornik radova sa znanstvenoga skupa "Život i djelo Dragutina Parčića", održanoga u Zadru i Preku 18. i 19. listopada 1992, Zadar 1993: 89-92.

1994.

213. Kašićev etnonim "Curictensis". *Život i djelo Bartola Kašića*, Zbornik radova sa znanstvenog skupa u povodu 340. obljetnice Kašićeve smrti, Zadar-Pag, 18-21. travnja 1991, Zadar 1994: 45-50.
214. Sigliranje identičnih definicijskih formula u jednojezičnoj leksikografiji. *Filologija* 22-23 (1994): 351-353.
215. Etimološki prinosi (6-9): 6. riječ *šćavet* i sinonimi u hrvatskom jeziku, 7. stavak *-bran* u hrvatskim složenicama, 8. hrvatsko i slovensko prezime *Štajduhar*, 9. šibensko-rapsko prezime *Armolušić*. *Rasprave Zavoda za hrvatski jezik* 20 (1994): 281-297.

1995.

216. Verancsics Faustus, a lexicográphus. *Verancsics Faustus 1551-1617*, Va'r ucca tizenhét 1995: 132-137.
217. *Francusko-hrvatski rječnik*. 7. izdanje, Školska knjiga, Zagreb 1995: XIX+1178.
218. Tri priloga za proučavanje prvog doba postanka zagrebačke biskupije, I. značenje termina "idolatrija" u Felicijanovoj ispravi iz 1134., II. prilog za kronotaksu zagrebačkih biskupa: biskup Sigindinus, III. biskup Duh i pojave kroatizama u Radonovoj Bibliji (11.-12. st.). *Zagrebačka biskupija i Zagreb 1094-1994*, Zbornik u čast kardinala Franje Kuharića, Zagreb 1995: 117-126.
219. Etimološki prinosi (10-12): 10. prilog proučavanju etimologije riječi *avet* i *vrlet*, 11. apelativ i toponim *tabarina/Tabarina*, 12. etimologija riječi *oluja*. *Rasprave Zavoda za hrvatski jezik* 21 (1995): 187-200.
220. Izolekse za pojam "otok" u Kelta i na hrvatskoj obali u superstratu. *Folia onomastica croatica* 4 (1995): 115-125.

1996.

221. Etimologija slavenskih termina *lepir* i *vukodlak*, uz prinos o *vu-kodlak* "leptir" Stjepana Ivšića. *Stjepan Ivšić i hrvatski jezik*, Zbornik radova sa znanstvenog skupa održanoga u Orahovici od 29. travnja do 1. svibnja 1994. godine o 110. obljetnici rođenja profesora Stjepana Ivšića (1884.-1994.), Zagreb 1996: 107-112.
222. Avarski prežici u Dobrinjštini (*koznoce*, *Fanuko*, *Sršić*, *Strčić*, *Šop*, *Uravić*). *Zbornik o Dobrinjštini*, 2, *Krčki zbornik* 35 (1996): 45-47.
223. Čedadsko četveroevandelje. Prilog lingvističkoj analizi hrvatskih antroponima u njemu. *Forum* 35 (1996) 68/9: 1014-1022.
224. Šufiksiranje hrvatskih riječi na *-telj* i *-lac* u djelu Bogoslava Šuleka (Rječnik, 1860., Znanstveno nazivlje, 1874.-1875.), s ekskursom o etimologiji sufiksa *-telj* i *-lac*. *Encyclopaedia moderna* XVI (1996) 46: 61-79.
225. Etimološki prinosi (13-15): 13. Ponovno o riječi *začinjavac* i *začinka*, 14. Etimologija hrvatskih hapaksa adverba *ozoja*, imenice *ožoja* i adjektiva *ozojan*, 15. Dodatak povijesti jezikoslovnih termina *rječnik* i *zvanik* u hrvatskom jeziku. *Rasprave Instituta*

za hrvatski jezik i jezikoslovlje XXII (1996): 129-152.

1997.

226. Etimološka studija o prezimenima i mjesnim imenima mjesta *Aržano* u Hrvatskoj. *Forum* 36 (1997) 69: 156-169.
227. Etimološka studija o prezimenima i mjesnim imenima mjesta *Aržano* u Hrvatskoj. Zagreb 1997, poseban otisak iz *Foruma* 36 (1997) 69: 156-169; separat, u *Forumu*, str. 169., ispušten jedan redak koji je u separatu restituiran.
228. Toponim *Mostar* kao etimološki problem. *Znanstveni skup Mostarski dani hrvatskoga jezika*, sažetci, Mostar 1997: 38-41.
229. Dva priloga za našu "skalicistiku", 1. Skalićev pseudonim *Olis-tus Hirscher* (1559), 2. Skalićev prinos za širenje termina *enciklopedija*. *Encyclopaedia moderna* XVII (1997) 47: 63-67.
230. Postanak leksikološkog problema u hrvatskom jeziku: *dostojanstvenik- velikodostojnik*. *Jezik* 45 (1997) 2: 59-63.
231. Nekoliko problema hrvatskog standarda u vezi s kajkavskim narječjem. *Hrvatski dijalektološki zbornik* 10 (1997) 85-91.

* * *

II. Osnovno predmetno kazalo

(abecedno, skupni prikazi s. v. *etimologija, Francuska, glagoljica, leksikografija, lingvistika, onomastika, sufiksi*)

Kratice:

EA = etimologija antroponima

ER = etimologija riječi

ET = etimologija toponima

PR = povijest riječi

rec. = recenzija

A

Albonesi (1469-1540) 165

Aldobrandin Sienski (staro-francuski rukopis u MR 92) 18

Almissa ET 220

Andetrium ET 228

aneksna leksikografija (rječnici) 7, 14, 41, 121, 124, 141, 201

antroponimija → *onomastika*

Aržano ET 226, 227

Atila (Livre d'Attila, starofrancuski rukopis u MR 92) 18

-au- (diftong) 79

avet ER 219

B

Bač ET 176

Badalić (Josip, rec.) 16

Bakasin (1154) → *Bač*

Bandulavić (Ivan, aneksni rječnik, 1613-1857) 141

Bardi (Mehdi, suautor) 201

Baromić EA 37

bazen = *basen* PR 133

Bédier (Joseph, prijevod romana o Tristanu) 6

Bella (Della Bella, Ardelio, leksikograf) 182

Belzebub → *Vrzov dolac*

benja / *Benja* ER, EA 185

Besoldolac ET 120

Bezjak EA 200

Biblija (Jurja Dalmatina, aneksni rječnik, 1584) 124

bibliografija: leksikografska 7, 42, 201, antroponimna 112, 113, (V. Putanca) 130 →

onomastika

biblioteka → *knjižnica*

bikla ER 173

Boninus → *Dobričević*

borunda ER 157

Bošnjak (Mladen, suautor) 46

-*bran* (stavak, tip *kišobran*) 215

Brtonigla ET 174

Budinić (Šimun, aneksni rječnik, 1582) 141

C

Carigrad → *Lugat*

Cecela EA, ET 65

cocan ER 191

Concile de Lyon (1274, staro-francuski rukopis u MR 92) 18, 40

Crna Gora (leksikografija) 41, 210

Curictensis (u Kašića) 213

Č

ča (upitna zamjenica) 200

čokan ER 191

Ć

Ćuk (Juraj) 15

D

Daničić (Đuro, kao etimolog) 110, 134

dalmatski (jezik) 49, 78, 79, 173, 174, 208, 219, 184, 185,

221, 225

datati (*datanje*, 1521) → *zdatati*

Dayre (Jean, rec.) 23

Deanović (Mirko, rec.) 97, 115, 23

deetimizacija 102

Della Bella → *Bella*

diftongacija 79, (u dalmatskom) 185

Dobričević = Boninus (tiskar inkunabula) 151, 165

Dobrinj (prezimana) 222

dostojanstvenik PR 230

Drini (Sulejman, suautor) 201

Dubrovnik ET (i toponimi) 79, 209

duhan (pjesma protiv pušenja, 1847) 131

E

-*el-* > -*ol-* (fonetizam) 44, 60

Enanchet → *Livre d'Enanchet enciklopedija* ER, PR 229 → *leksikografija*

-*eo* (prezimana) 25

Ephemerides zagrabienses (novine, 1771) 5

Eso ET 220

etimizacija 102

ETIMOLOGIJA:

-*au-* (diftong) 79 / *avet* ER 219 / *benja* ER 185 / *bikla* ER 173 / *cocan* ER 191 / *ča* (upitno) 200 / *čokan* ER 191 / *dostojanstvenik* PR 230 / -*el-* > -*ol-* (prijelaz u riječima)

60 / -eo (prezimana) 25 / *filarka* ER 173 / jat (povijest) 7, 52, 120, 200, 206, 223, 231 / *kaj* (upitna zamjenica) 200 / *kaseta* = *kazeta* PR 133 / *kocan* ER 191 / *krilat* ER 184 / lenizacija 133 / *leptir* ER 221 / *ljaraman* ER 208 / -m > -n (fonetizam) 37, 123 / *muzej* PR 205 / *nastačilo* ER 184 / n > nd (fonetizam) 78 / neetimološko *h* 231 / *něsos* (grč.) ER 220 / *olina* PR 204 / *oluja* ER 219 / *opolo* ER 49 / *ozoja* ER 225 / *piljarica* ER 173 / *poguslo* ER 56 / povijest etimologije 63, 134, 168, 170, 110, 154, 166, 177, 198, 155, 161, 207 / rječnik PR, ER 117, 225 / *što/kaj/ča* PR 200 / *tabarina* ER 219 / *velikodostojnik* PR 230 / *vidulica* ER 184 / *vrljet* ER 219 / *vukodlak* ER 221 / *začinjavac* ER 225 / *zvanik* PR 126, 154, 178, 225 / → *galicizmi*, *hiperjekavizmi*, *hungarizmi*, *onomastika*, *romanizmi*, *sufiksi*, *turcizmi*

europaizmi (o rječniku K. Spalatina) 193

F

Fanuko EA 222
filarka ER 173

Filipović (Rudolf, rec.) 98
Finka (Božidar, rec.) 116
fonetizam → *etimologija*, *parafonetizam*
Francika (10. st.) EA 218

FRANCUSKA :

Francuzi u Zagrebu (19. st.)
1 / francuska književnost srednjega vijeka 4, 10, 38, 40 / francuski srednjovjekovni rukopisi u Zagrebu (MR 92) 13, 17, 18, 24, 40 / francuski srednjovjekovni rukopisi u Dubrovniku 12 / francusko-hrvatski rječnik (V. Putanica) 26, 106, 143, 175, 186, 189, 217 / francuska leksikografija (povijest) 7, 14, 121 / → *Bédier, Pierre*, *galicizmi*

franko-talijanski (jezik, književnost) 4, 10, 38, 40

Frankopan (Krstó, "Trumbita") 3, (nadimak "Žabari" Karlovačanima) 34

furlanski 10, 94, 17, 18, 40, 123

G

Gaj (Ljudevit, latinica) 163
galicizmi (u hrvatskom) 169

GLAGOLJICA:

Glavinić (Franjo, glagoljsko tiskarstvo 17. st.) 188 / Hrvatska (prva pojava glagoljice u sjevernoj Hrvatskoj)

118 / kalendari (glagoljaški, 1530, 1531) 194 / Kubed (primjerak inkunabule iz 1483) 96 / Pazin (fragment misala glagoljicom) 74 / inkunabule i tiskare inkunabula (1483-1550) 31, 35, 58, 165, 180 / zapisi: Žakna Jurja 11, 165, "Noemil" 32

Glavinić (Franjo, 1585-1652, djela i tiskarstvo) 35, 165, 188

Godefredus Viterbiensis ("Kronika") 18

Goričanec (Tomaš, pjesnik) 149

Gradišće (u Austriji, romanizmi) 157, (rječnik iz 1858) 144, 187

gramatika (hrvatska na francuskome P. Pierrea iz 1869) 1, (u "Zvaniku") 154

Gušće ET 183

Gvešće ET 183

H

Hauszer (Fabijan, rječnik iz 1858) 144, 197

HAZU (rječnik, "AR") 158, 77, 123, 159, 182, 198, 210

hiperjekavizmi 50, 231

Hirscher → *Olistus*

Hoffmann (Vera, suautor) 46

Hrvatska (leksikografija) 41, 201 → *leksikografija*

hungarizmi 167, 119

Hvar ET 220

I

idolatrija (10. st.) 218 → *paganizam*

ilirski (relikti) 129, 200, 202, 213, 220

inkunabule (latinska najstarija) 151, 165, (rec. J. Badalić) 16 → *glagoljica*

insula ER 220

Italija → *franko-talijanski, furlanski, romanizmi*

Iž ET 220

Ivšić (Stjepan, kao etimolog) 166, 221

J

Jagić (Vatroslav, kao etimolog) 177

jat 7, 52, 120, 165, 200, 206, 223, 231

JAZU → HAZU

Jernej (Josip) → *Deanović*

Jocić (Mirjana, suautor) 201

K

kaj 200

kajkavizmi 58, (u standardu) 50, 231

kalendari 8, 9, 37, 65, 58, 35, 96, 165, 194, 180

Karlovac: naziv "Žabari" 34

kaseta = *kazeta* PR 133

Kašić (Bartol) (rječnik) 190,
196, (grafija) 156, 162,
(djela) 156, 195, (etnik *Cu-
rictensis*) 213

Kitonić (Ivan, 16.st.) 150

Klaić (Bratoljub, nekrolog) 147

Knjižnica sv. Petra u Selu
(Supetar, 11.-13. st.) 94

kocan ER 191

Kolar (Slavko, rječnik uz djela)
58

Koncilun ET 220

Koneski (Blaže, suautor) 201

Kosovo (leksikografija) 41, 201

Kovačić (Ante, roman "Žabari")
34

koznoce (Dobrinj, "krunica") ER
203, 222

Kožičić-Benja EA 185, (kalen-
dari 1530, 1531) 194, (nad-
grobnni natpis) 202

Krašić: seljačka buna (1831) 15,
kip sv. Jane 105

Kreković-Štefanović (Sanja, su-
autor) 201

krilat ER 184

Krstić (Kruno, suautor u biblio-
grafiji) 41, 201

krunica ER (i sinonimi) 203

L

Labusedum ET 209

Lanosović (Marijan, rukopisni
rječnici) 159

Lastovo ET 220

Laščina ET 152

latinica (grafija) 163

leksionar (na hrvatskom, Rado-
nova Biblija) 206, 218

Leksik prezimena RH 112

LEKSIKOGRAFIJA:

Biblija (protestantska, aneksni
rječnik, 1584) 124 / Dub-
rovnik (rukopisna leksikogra-
fija) 196 / Francuska leksi-
kografija (1603-1950) 7, 14,
121 / Francusko-hrvatski
rječnik (V. Putanec) → *Fran-
cuska* / Hrvatsko-njemački
rječnik (iz 1829) 211 / Ore-
šek: hrvatsko-francuski rječ-
nik (18. st.) 73 / Parčić
(Dragutin, kao leksikograf)
210, 212 / Pentateuh (prote-
stantski aneksni rječnik,
1578) 124 / sintetska povi-
jest leksikografije 41, 42,
110, 134, 170, 171, 201,
(francuska) 7, 14, 121 / Ta-
dijanović (Blaž, francusko-
hrvatska titulatura) 121 /
Valentian (rječnik, 1527)
123 / Varaždin (tiskana lek-
sikografija u gradu i okolici)
181 / Vitezović (Pavao, bibli-
ografija, leksikografija) 8, 9,
63, 117, 168, 225 / "Zva-
nik" (1655-1804) 126, 154,
178, 225 / → *Kašić, Mikalja,
Pierre*

leptir ER 221

Lesina (za *Hvar*) ET 220

LINGVISTIKA:

(opća) 102, 111, 112, 113, 122, 125, (lingvistička geografija) 146, 148, → *etimologija, leksikografija, onomastika*

Livre d'Enanchet (starofrancuski rukopis u MR 92) 4, 24, 18

Lošinj ET 220

Lugat (rukopisni rječnici iz 15. st., Aja-Sofija, Carigrad) 192

Lun ET 220

Lupis → *Valentian*

Lyon: lyonski koncil (1274, starofrancuski tekst, 13. st., u MR 92) 40

LJ

Ljaraman / ljaraman ER, EA 208

M

-*m* > -*n* (fonetizam) 37, 123
madžarizmi → *hungarizmi*
Makedonija (leksikografija) 41, 201

Marcela (sv.) 194

Marina (sv.) 194

Martin (da Canal) 10

Metropolitana (biblioteka, Zagreb, rukopisi u MR 92) 17, 18, 24, 40

Mikalja (Jakov): "Plač" (iz 1642) 140, 156 "Bogoljubno razmišljanje" (1642) 156, Rječnik (iz 1651) 196, (grafija) 162

Modrušanin (Pavao) 57

Modruški → *Nikola*

Molière ("po našu", rec.) 97

Moralités des philosophes (starofrancuski rukopis u MR 92) 17, 18

Mostar ET 228

Mulc (Ivana, suautor) 17

Musulini (Stjepan, nekrolog) 77
muzej (termin u Vitezovića) 205

Mužić (Ivan) 200

N

n > *nd* (fonetizam) 78

nabdar = *navdar* (Brač) PR 52

Napoleon I (napoleonski ratovi) 2

nastačilo ER 184

Neorić ET 228

Nerga (sv.) 194

nēsos (grč., "otok") ER 220

Nestos (= Omiš) ET 220

Nikola Modruški (pismo oko 1479-1480) 165

novinstvo (u Hrvatskoj, 1771) 5

O

objasniti (rusizam) 153

olina PR 204

Olistus (*Olistus Hirscher*, pseudonim P. Skalića) 229
oluja ER 219
Omiš ET 220
Omišalj ET 220

ONOMASTIKA:

Almissa 220 / *Armolušić* 215 / *Aržano* 226 / *Bač* 176 / *Baromić* 37 / *Benja* 185 / *Bezjak* 200 / *Brtonigla* 174 / *bibliografija* 20, 28, 29, 33, 45, 51, 62, 72, 82, 88, 92, 108, (retrospektiva do 1975) 172 / *Cecela* 65 / *Čedadsko evanđelje* 223 / *Eso* 220 / *Fanuko* 222 / *Gušće = Gvešće* 183 / *Hvar* 220 / "insula" (pojam) 93, 220 / *Iž* 220 / *Koncilun* 220 / *Kožičić-Benja* 185 / *Lastovo* 220 / *Leksik prezimena* RH 112 / *Lesina* 220 / *Lošinj* 220 / *Lun* 220 / *Ljaraman* 208 / *Martin da Canal* (tekst) 10 / *Mostar* 228 / *Nestos* 220 / *Omiš* 220 / *Omišalj* 220 / *Osinj* 220 / *paganizam* (okolica Splita) 120 / *plan* (onomastike) 21, 27, 75, 90 / *Runović* 226 / *sanctus* > *sut-* (u onomastici) 44 / *Sarsenterum* 226 / *Sinj* 220 / *Sisopa* 200 / *Srebrno* 226 / *Sršić* 222 / *Stenjevac* 164 / *Strčić* 222 / *svetačka imena* (oblici u jeziku) 76 / *Šop* 222 / *Štajduhar* 215 / *Tabarina*

219 / *teorija* (onomastike) 54, 112 → *lingvistika* / *Ujević* 226 / *Unije* 220 / *Uravić* 222 / *Vis* 220 / *Zagreb* 200 / *Žuvela* 37 → *sufiksi*

opolo ER 49

Osinj ET 220

"otok" (pojam, u Kelta i na Jadranu) 220

Ozalj: ozaljski arhiv (19. st.) 2

P

Padovanska kronika (1175-1311, u MR 92) 18

paganizam 39, 120, 218

Pagatzion (1164) → *Bač*

parafonetizam 60, 78

Parčić (*Dragutin*, leksikograf) 210, 212

Pavičić (*Stjepan*, nekrolog) 101

Pektinović EA 157

Pentateuh (1578) 124

Pergošić (*Ivan*, porijeklo, jezik) 114, 128, 142, 150, 181

Petar (sv. *Petar* u Selu, kod *Omiša*) → *knjižnica*

Pierre (*Paul*, rječnik i gramatika 1869) 1

piljarica ER 173

plebs (lat.) "župa, farof" 137

plijeniti PR 132

poguslo ER 56

pojasniti → *objasniti*

Poropatić EA 157

Pouka o zdravlju (lat., u MR

92) 18, 19
Povlje: kartular (iz 12. st.) 52
pravopis PR 117
prefiks *sut-* 44
Pribić (zapis iz 19. st.) 2
prikazi → *recenzije*
protestanti 197 → *Biblija, Pentateuh, Pergošić, Vrančić psaltir* PR 127

R

Rac EA 218
Radon (Biblija) 206, 218
razjasniti → *objasniti*
recenzije časopisa 83, 84, 85, 99, 100
reetimizacija 102
Régime du corps (Aldobrandina Sienskoga, starofrancuski rukopis u MR 92) 13
Reljković (Matija Antun, 1732-1798, kao etimolog) 198
Remebot EA 179
rječnik PR 117, 225
romanizmi (Gradišće) 157 → *etimologija*
Rožić (Antun, "Vocabularium", 19. st.) 181
Runović ET 226

S

sanctus (lat.) > *sut-* (toponimi) 44
Sarsenterum ET 226
Seneka (u Livre d'Enanchet) 24

Sigindinis (10. st.) 218
Sinj ET 220
Sisopa ET 200
Skalić (Pavao, EA, pseudonim *Olistus Hirscher*) 229
Skok (Petar) 22, 53, 103, 107, 135, (Etimološki rječnik) 86, 91, 95, 104, 155, 161
Slovenija (leksikografija) 7, 14, 41, 124, 201
Soroga ET 200
Spalatin (Krstó, rječnik "europeizama") 193
Split (paganizam) 120
Srbija (leksikografija) 7, 14, 41, 201
Srebrno ET 226
Sršić EA 222
starodalmatski → *dalmatski*
Stenjevec ET 164
Strčić EA 222
Stulli (Joakim, rječnici) 158

SUFIKSI:

-eo 25, *-ić* 25, *-ora* 30, *-alija*, *-ajlija*, te *-ahija*, *-aija* 43, *-an* < *-en* 61, *-aći* 119, *-ojlo*, *-ojla* 138, *-telj*, *-lac* 224, *-uš* (Zagreb) 145, *-aonica*, *-ionica*, *-arnica*: *-aona*, *-iona*, *-arna* 231, (u antroponimiji) 112, 113

Suhadolnik (Stane, suautor) 201
Supetarski kartular (11. st.) 94

sut- → *sanctus*

Š

šćavet ER 215

Šenoa (August, objava "Zmešarije") 81

Šetka (Josip, rec.) 55

Šilobod (Mihalj, "Računske pelde" 1758, izbor) 80

Šimunović (Petar, suradnik) 112, 172 → *onomastika* (suradnik u bibliografiji)

Šojat (Antun) → *Finka*

Šokac EA 218

Šop EA 222

Štajduhar EA 215

Štefanić (Vjekoslav) : (rec.) 47, (nekrolog) 109

što (upitno) 200

Štrehe (Franjo, objava teksta) 66, 67

Švicarska (dijalekti) → *furlanski*

T

Tabarina / tabarina ER, ET 219

Tadijanović (Blaž): prilog francusko-hrvatskoj leksikografiji 121, 139

tamal ER (Gradišće) 157

tiskare (u Hrvatskoj) 151 → *glagoljica*

tisun = tinsun ("Folie Tristan") 38

točka PR 117, 225

toponimija → *onomastika*

Tristan → *Bédier, tisun*

Trumbita (F. K. Frankopana) 3

turcizmi (u Reljkovića) 198

Turska → *Lugat*

U

Ujević (Tin): (hermetika u pjesmama) 179, EA 226

uklin protiv zmija (14. st.) 39

Unije ET 220

Uravić EA 222

upir ER 221

V

Valentian (rječnik, 1527) 123

vampir ER 221

Varaždin (starija leksikografija tiskana u njemu) 181

vele- → *veliko-*

veliko- (u složenicama) 230

velikodostojnik ER 230

vidulica ER 184

Vila-Svila (u T. Ujevića) PR 179

Vis ET 220

Vitezović (Pavao, bibliografija, leksikografija, *onomastika*) 8, 9, 63, 117, 168, 225

Vlizal (sv.) 194

vodeni znakovi (u latiničkom dubrovačkom prvotisku) 46, 165 → *glagoljica*

Vojvodina (leksikografija) 201

vokalna harmonija → *jat*

Voltaire ("Henriada") 66
Vramec (Antun): prijepis "Kronike" (za 1558-1568) 69, "Život sveteh horvatskega orsaga" 70
Vrančić (Faust): "Rječnik" (iz 1595) 5, 87, 89, 199, 197, 207, 216
Vrečina (Povaljski kartular, 1184-1220) 52
urlet ER 219
vrstopis ER 117
Vrzov dolac (Split, 12. st.) ET 120
vukodlak ER 221

Z

začinjavac ER 225
Zagreb: (sufiksi u toponimiji) 145, ET 200, (povijest početa-

ka biskupije) 218, (inkunabule) 35, 165, ("muzej" na Griču) 205
Zagrebec (Štefan, objava teksta) 67, 71
zdatati (i *datanje* u Marulića, 1521) 160, 195
Zdislav (u "Čedadskom evanđelju", 9.-10. st.) 253
znanost (i *znanstven*, kao termini) 136
"Zvanik" (talijansko-hrvatski rječnik, 1655, 1704, 1737, 1804) 126, 154, 178, 225

Ž

Žabari (naziv) → *Karlovac*
žurnalistika → *novinstvo*
Žuvela EA 37

Branka TAFRA